

[Voigt]

for de færreste ulykker og de ulykker, der giver de mindste kvæstelser. Det fremgår også af oversigten i bemærkningerne vedrørende længde, bredde og højde, at de store knallerter ikke fylder mere end de såkaldt lette, ja, nogle af dem fylder endda mindre.

Jeg skal ikke trampe på en modstander, der i forvejen ligger på langs i mudderet, men jeg kan da udtrykke medlidenhed med justitsministeren over, at hun i den grad er nødt til at gå på akkord med sine så ofte før fremførte gode liberale synspunkter vedrørende dette lovforslag. Jeg synes, det i sig selv er forstemmende, at regeringssamarbejdet nu også medfører, at man skal ødelægge trafikikkerheden på dette område, for det er jo justitsministerens egne ord, at det her drejer sig om at højne trafikikkerheden. Det er ærgerligt, at vi sammen med alt det andet skidt og bras, som denne regering belemrer os med, også skal ind i nogle situationer, hvor det betyder en svækkelse af færdselssikkerheden.

Må jeg så ikke afslutningsvis sige, at jeg er enig med ministeren i, at dette forslag har været drøftet grundigt under udvalgsarbejdet, meget grundigt endda. Vi står jo i en situation nu, hvor loven skal træde i kraft om 8 måneder, og vi skylder vel branchen som sådan, at den nu får en afklaring på denne sag, uanset hvordan den måtte blive. Jeg skal derfor henstille til folketingets formand, at forslaget, hvis ikke der er nogen, der udtrykker ønske om udvalgsbehandling, må gå direkte til anden og tredje behandling, hvilket er i overensstemmelse med forslagsstillerne.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget, men jeg vil dog blot lige sige til hr. Voigt, at SFs ordfører på intet tidspunkt ikke var klar over, at der ikke var nogen fast grænse i det sidste forslag fra hr. Voigt. Om der måske har været andre i SF, der har udtalt sig anderledes, skal jeg ikke kunne sige.

Med hensyn til det, jeg sagde om, at der intet nyt var sket i sagen, så var det netop med henvisning til, hvad fru Mimi Jakobsen, der står som forslagsstiller sammen med hr. Voigt til dette forslag, sagde. Fru Mimi Jakobsen sagde, at der var ingen grund til at holde store taler, for der var intet nyt sket i

sagen, og det var jeg enig med hende i, selv om jeg er uenig i forslaget som sådant.

Så vil jeg godt lige tillade mig, når hr. Voigt taler om, at nogle af os ønsker at bevare det bestående, at sige, at det er rigtigt, men det er dog kun bestående i den forstand, at det ikke er trådt i kraft endnu. Hvis vi skal tale om, hvem der vil bevare det bestående, så er det altså hr. Voigt, der vil det.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg skal lige til hr. Voigts opklaring sige, hvad der vel næppe kan være nogen ubekendt, at der i øjeblikket er en vægtgrænse på 60 kg. En forøgelse af denne vægtgrænse vil betyde, at mængden af gods, der eventuelt skal kollidere med cyklisterne, bliver betydelig større.

Dette forslag indebærer faktisk, at man må køre på letvægtsmotorcykel på cykelstierne uden at have kørekort. Derfor er der tale om en alvorlig ændring, der ville medføre, at knallerterne igen måtte væk fra cykelstierne; ellers ville der simpelt hen gå for mange cyklistere til grunde, i hvert fald deres liv og lemmer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Som vi hørte, nævnte ordføreren for forslagsstillerne, hr. Voigt, at han ikke behøvede udvalgsbehandling, men da der fra anden side er fremsat ønske om udvalgsbehandling, vil jeg foreslå, at forslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel til justitsministeren:

Forespørgsel af Inger Stilling Pedersen (KrF), Chr. Christensen (KrF) og Inge Krogh (KrF):

»Hvilket syn har ministeren på de nugældende adoptionsreglers tilstrækkelighed set i lyset af vedkommende myndigheds administration af reglerne og de synspunkter, der er udtrykt i betænkning nr. 775/76 om godkendelse som adoptivforældre?«

(Forespørgsel nr. XVI. Anmeldt 18/1 79. Fremme af foresp. vedt. 23/1 79).

Formanden:

Jeg kan allerede nu gøre opmærksom på, at hvis der skulle blive tale om afstemninger i forbindelse med denne forespørgsel, vil de efter henstilling blive udsat til i morgen, fredag.

Forhandling

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Når kristeligt folkeparti har rejst denne forespørgselsdebat, skyldes det, at vi bliver mere og mere klar over, at de nuværende adoptionsregler ikke er tilfredsstillende. Vi finder det rimeligt at få belyst, hvordan reglerne virker i praksis, og hvilke problemer de medfører.

Som udgangspunkt for debatten har vi valgt betænkning III fra justitsministeriets adoptionsudvalg, der hedder »Godkendelse af adoptivforældre«, da denne betænkning kort efter sin fremkomst blev antaget af adoptionsnævnet som gældende for fremtidige adoptioner. Der kan nok være grund til at se nærmere på denne betænkning, og hvilke konsekvenser den har medført.

Kristeligt folkeparti har ønsket at høre ministerens syn på de nugældende adoptionsregler, og vi håber, at denne debat kan være med til at bane vej for tiltrængte forbedringer af adoptionsreglerne.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I forbindelse med nedlæggelse af mødrehjælpen blev sager om godkendelse som adoptivforældre overført til særlige samråd ved de amtskommunale socialcentre, bestående af en læge, en jurist og en socialrådgiver og med rekursmulighed til adoptionsnævnet. Det består af en jurist som formand, fire læger med hver sit speciale, en psykolog, en socialrådgiver og to andre medlemmer. Det er adoptionsnævnet, der har den endelige afgørelse i sager om godkendelse som adop-

tanter. Justitsministeriet kan således ikke gribe ind og ændre nævnets afgørelse.

Ideen bag denne ordning var bl. a. at sikre, at sagerne i størst mulig udstrækning alene blev afgjort efter rent saglige synspunkter, og at der ved sagernes behandling og afgørelse var størst mulig sagkundskab til rådighed. Det har derfor også helt naturligt været overladt til de nævnte myndigheder, først og fremmest adoptionsnævnet, selv at fastsætte de retningslinjer, hvorefter anmodninger om godkendelse som adoptivforældre skal afgøres. Nævnet har som bekendt i sin tid vedtaget at lægge de retningslinjer til grund, der blev foreslået af adoptionsudvalget i betænkning nr. 775 fra august 1976 om godkendelse som adoptivforældre.

Det er rigtigt, at disse retningslinjer indebærer en vis stramning i forhold til de hidtidige regler. Først og fremmest blev maksimumsalderen sat ned til 40 år for manden og 38 år for kvinden. Yderligere stilledes der krav om mindst 5 års forudgående samliv, om, at ansøgerne skulle være gift, og om, at de højst måtte adoptere 2 børn og højst have 3 børn i alt.

Disse retningslinjer har siden givet anledning til en del debat og kritik, navnlig fra kredse, der repræsenterer ansøgere, der som følge af de nye regler ikke har haft mulighed for at blive godkendt som adoptanter. Men også her i folketinget har man beskæftiget sig med de nye regler, og der er stillet adskillige spørgsmål til de pågældende justitsministre; senest stillede fru Inger Stilling Pedersen to spørgsmål til mig i december 1978.

Folketinget har også behandlet adoptionsspørgsmål i form af de to lovforslag om ændring af adoptionsloven, som var til første behandling i januar 1978. Fremsættelsen af disse lovforslag og debatten i retsudvalget førte til den såkaldte adoptionskonference i februar 1978 med deltagelse af bl. a. retsudvalget og adoptionsnævnet. Resultatet heraf blev en mindre lempelse af de gældende retningslinjer, navnlig med hensyn til alderskravene.

Jeg må svare fru Inger Stilling Pedersen, at jeg finder, at de retningslinjer, der i dag, altså efter ændringerne, anvendes af adoptionsrådene og adoptionsnævnet, er rimelige, og jeg har ikke grundlag for at antage, at de pågældende myndigheder administrerer disse regler i strid med de intentioner, der

[Justitsministeren]

ligger bag hele ordningen. Formålet med ordningen var jo at sikre, at de mennesker, der ønsker godkendelse som adoptivforældre, virkelig er egnede til at løse denne opgave, således at det med rimelig sikkerhed kan antages at tjene det pågældende barns tarv at blive anbragt hos ansøgerne.

Specielt vil jeg gerne fremhæve, at de nugældende regler efter mit skøn, som jeg også fremhævede det i mine svar på fru Inger Stilling Pedersens to spørgsmål til mig i december måned sidste år, synes at give rimelig mulighed for, at der ved behandling af de enkelte sager kan tages individuelle hensyn. De gældende retningslinjer skal efter deres eget indhold ikke følges slavisk, men kun anvendes som udgangspunkt, og sådan mener jeg også at reglerne administreres i praksis, også med hensyn til alderskravene, som vel er det punkt, der har givet mest anledning til debat.

Det anføres ofte til støtte for en liberalisering af godkendelsesreglerne, at de nugældende regler bevirker, at børn hindres i at blive adopteret i Danmark og dermed overlades til en værre skæbne i deres hjemland, end de ville få ved at blive adopteret i Danmark. Efter alle foreliggende oplysninger må jeg desværre sige, at jeg tror, der her er tale om en misforståelse. Der er intet grundlag for at antage, at der er rigeligt af børn i verden til rådighed for adoption i f. eks. Danmark. Selv om der er mange børn – navnlig i udviklingslandene – der lider nød, er det meget svært for udlændinge at få lov til at adoptere dem. Nogle af de lande, hvorfra der hidtil er kommet flest adoptivbørn – jeg kan nævne Korea, Bangladesh og Sri Lanka – synes endog at indskrænke de hidtidige muligheder for at give tilladelse til bortadoption af deres børn.

Jeg kender disse påstande om, at der er mange børn, der i givet fald kunne blive adopteret i Danmark, men jeg må samtidig sige, at der har aldrig været forelagt justitsministeriet nogen dokumentation for de fremsatte påstande om det store antal børn, der skulle være til rådighed til adoption – og dermed altså heller ikke for, at de regler, vi arbejder med i dag, skulle være i strid med de pågældende børns tarv.

At der fortsat fra tid til anden fremkommer kritik af de gældende regler, specielt fra mennesker, der ikke har opnået godkendelse,

indicerer efter min mening heller ikke i sig selv, at ændringer er påkrævede. Det kan være svært at acceptere, at en godkendelse nægtes. Og udenforstående, der taler disse menneskers sag, har måske ikke altid mulighed for at få et tilstrækkeligt kendskab til samtlige oplysninger i sagen.

Jeg må slutte med at sige, at jeg mener, de gældende regler, man er nået frem til, er tilstrækkelige. Jeg mener også, de administreres fornuftigt. Jeg kan ikke se andet, end at den nuværende ordning i videst muligt omfang sikrer, at det er rent saglige hensyn, der bliver de altafgørende ved behandlingen af disse sager. Jeg må specielt sige, at jeg ikke ville kunne gå ind for, at man indførte, en ordning, hvorefter det i højere grad, end det er tilfældet i dag, var politiske myndigheder, der skulle have indflydelse på afgørelserne på dette område.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg vil starte med at takke ministeren for redegørelsen. Det er nok ikke ministeren ubekendt, at jeg ikke er enig i de vurderinger, der kom frem.

Jeg vil starte med at se på barnets tarv, for det er vi jo alle sammen enige om er det vigtigste i adoptionssager. Men hvad der egentlig er bedst for barnet, og hvad man egentlig forstår ved barnets tarv, ja, det er der delte meninger om. Et udvalg nedsat af justitsministeren har i betænkning 3, nr. 775/76, om godkendelse af adoptivforældre givet udtryk for, hvilke retningslinjer udvalget kunne ønske. Jeg synes, det er rimeligt, at man ser på, hvordan dette udvalg så har været sammensat, og hvem det er, der har bestemt kravene i dag.

Dette udvalg havde 8 medlemmer. Jeg skal ikke gå ind på navne, det kan man læse i betænkningen, men det er alle eksperter på forskellige områder. Desuden har man så haft 6 andre eksperter til at deltage i drøftelsen. Jeg vil understrege, at det er der ikke noget forkert i, men efter kristeligt folkepartis mening burde betænkningen have været til debat, inden den næsten omgående, uden diskussion, blev antaget af adoptionsnævnet som retningsgivende i adoptionssager. Det vil i praksis sige, at den er meget vanskelig at afvige fra, selv om det påstås, at den kun er retningsgivende.

[Inger Stilling Pedersen]

Dette har naturligvis givet anledning til megen bitterhed og skuffelse hos de adoptionssøgende, der på dette tidspunkt pludselig kom ind under helt andre regler. For der var nemlig ikke tale om nogen overgangsordning – som man nu måske erkender der burde have været, men det hjælper jo ikke de mennesker, det er kommet til at gå ud over.

Som tidligere nævnt er retningslinjerne givet af en lille gruppe eksperter, hvad jeg også synes betænkningen er præget af. Adoption synes at skulle forbeholdes eliteadoptionforældre, mennesker, der svarer til det ideal, udvalget har fundet frem til, mennesker, som har de rigtige meninger og holdninger, det rigtige syn på f. eks. seksuallivet. For af de 20 emner, som ansøgere skal udspørges om, anser udvalget spørgsmål nr. 16 om seksuallivet for det vigtigste og væsentligste. Det skal nok give stof til eftertanke, hvis man tager sig tid til at læse f. eks. side 54 og 55 i betænkningen og så læser de konklusioner, man er kommet til. Selvfølgelig er der noget rigtigt i det, der står; det er lige så meget konklusionerne, jeg tænker på.

Denne understregning af netop dette punkt har så igen bevirket, at sagsbehandlernes ved forundersøgelsen ganske naturligt har interesseret sig for dette spørgsmål. Det kan naturligvis meget let give anledning til kritik. I betænkningen er dette problem da også berørt, og man taler om, at der må stilles store krav til sagsbehandlernes taktfølelse og menneskekundskab. Vi kunne nok få den næste time til at gå med at se på, hvordan det fungerer i praksis. Både for folk, der er blevet godkendt, og for folk, der ikke er blevet godkendt.

I de efterhånden mange journaler, jeg har fået lov til at læse, er det helt klart, at i disse tilfælde har sagsbehandlernes ikke kunnet leve op til disse krav. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren direkte, hvordan man sikrer, at de sagsbehandlere, der bruges i adoptionssager, har den rigtige uddannelse, den fornødne menneskekundskab.

Her mener jeg også, man ikke kommer uden om at se på alderen. Hvilke garantier har de adoptionssøgende for en saglig og upartisk vurdering? Mange ansøgere føler sig i en eksamenssituation, når de skal snakke om de 20 emner, som betænkningen har opstillet. De føler, at det gælder om at svare rigtigt, og hermed mener man altså: give det

svaret, udspørgeren ønsker. Derfor får man naturligvis et helt forkert indtryk frem af ansøgeren.

Jeg vil holde mig til de mange konkrete sager, som jeg har fået indblik i. Jeg har ikke tænkt mig at generalisere og sige, at sådan er normen, men på baggrund af den mængde sager, jeg får tilsendt, og de mange mennesker, jeg taler med, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at problemet er langt større, end mange tror. Jeg kan tilføje, at det viser sig også hos politikere, også her i folketinget, at når man får sagen ind på livet, f. eks. igennem sin egen familie, så får man pludselig et helt andet syn på spørgsmålet.

Der kunne også være grund til her at drage frem de mange sager, vi har haft om fjernelse af børn o. lign., hvor vi også her i folketinget, bl. a. fra centrum-demokraterne, har peget på de problemer, der følger med. Jeg er i hvert fald ganske klar over, at der er noget galt, og jeg håber, at også denne debat kan give anledning til, at vi får rørt ved dette problem.

Det er mit indtryk, at sagsbehandlernes har en tendens til at drage konklusioner ud fra eget livssyn, ud fra egne normer. Alene aldersforskellen mellem udspørger og ansøger kan give anledning til forskelligt syn, bl. a. selvfølgelig på børneopdragelse og seksualliv. Det, den yngre betegner som unormalt, kan godt være normalt for den lidt ældre, men det synes der i de konklusioner, jeg har læst, ikke at være taget hensyn til. Man vurderer ud fra egne normer og konkluderer altså, at der er noget galt med ansøgerne på disse områder.

Sagsbehandlernes vurdering af ansøgeren vil naturligvis påvirke sagen fremover, og derfor vil jeg understrege, at det er en meget alvorlig sag. Det kan betyde års forsinkelse af en godkendelse, når det f. eks., som jeg også har set i flere tilfælde, viser sig, at den første vurdering ikke er rigtig. F. eks. hvis psykiateren kommer ind i billedet, viser det sig, at disse konklusioner er helt hen i vejret, og så er man måske i mellemtiden gået hen og blevet for gammel, og dermed er løbet kørt. Jeg mener, vi må se på det.

Problemet opstår også, når sagsbehandlere og ansøgere ikke forstår hinanden, når man taler hver sit sprog. Så kan man f. eks. læse, at sagsbehandleren derefter vurderer det sådan, at ansøgerne ikke kan formulere sig,

[Inger Stilling Pedersen]

deres sprog er præget af fraser, de kan ikke tænke i abstrakte baner osv. osv. De er heller ikke vant til at tale om de emner, der ønskes belyst. Så er de faktisk dårligt stillede, disse mennesker, og de har meget små chancer for en positiv vurdering. I nogle af tilfældene, vil jeg gerne påpege, har det drejet sig om ganske jævne, almindelige arbejdere. Det bestyrker mig i dette, at det, man lægger vægt på, altså er eliteforældre. Det kunne de altså også godt være, selv om de er arbejdere, vil jeg gerne understrege.

Der lægges stor vægt på ansøgernes barn-dom, for, som der siges, man overfører jo sin egen opdragelse til sine børn. Men her viser journalerne også konflikter, idet sagsbehandlernes vurderer ud fra eget syn på opdragelse, og det kan nok give os stof til eftertanke, når man tænker på, hvordan man vil vurdere det om 10-15 år, om det så skal være den frie opdragelse eller det er en anden form for opdragelse, der skal påvirke barnet. Et ganske kort eksempel: »Hvis et barn piller«, spørger sagsbehandleren, »hvordan vil De så reagere?« Hvis man så vil oplære barnet til, at det ikke må pille ved alting, så har man ikke forstået, at børn skal undersøge alting. Konklusion: adoptivforældrene har ikke forstand på børn. Jeg kunne blive ved.

Ansøgere, der er opvokset under trange økonomiske kår, vurderes i dag som kun interesserede i det materielle. Hvorfor? Jo, fordi de er interesserede i at sikre gode økonomiske kår. De taler måske om de små glæder, de har haft i barndommen. Men det kan sagsbehandlerne ikke forstå, for de har aldrig kendt de økonomiske kår f. eks. i 1930'erne, hvor svært det har været dengang, og hvordan man kunne glæde sig over små ting. Det bliver til en hånlige nedvurdering af de personer, der virkelig kunne se, at det var noget særligt. Jeg kunne blive ved.

Mange adoptionssøgende bliver chokerede, når de får deres journaler. De føler sig hjælpeløse, de føler, de kæmper mod en overmagt; men forsøger man at klage til adoptionsnævnet, så kan det i visse tilfælde betyde, at der bliver ændret på afgørelsen, men det er meget svært, fordi dette adoptionsnævnet jo selv har lavet disse regler. Klager man til ministeren, så får man – og det er helt korrekt – besked om, at det ikke er ministerens bord, at det er nævnet, der har afgørelsen.

Derfor mener vi, at der snarest i dette nævnet, der skal afgøre sagerne, må indsættes en repræsentant for adoptivforældre, og at der må skabes mulighed for at anke til ministeren. Jeg ved, at mange har skrevet til både justitsminister og statsminister og meget andet og fået at vide, at der ikke er noget at gøre. Jeg mener, vi skal se på dette problem.

Jeg vil gerne spørge: er det rimeligt i så følelsesbetonede sager som adoptionssager, at der ikke er noget at stille op? Ja, selvfølgelig kan man klage til ombudsmanden, og det er der mange der gør, og man får måske også medhold, men det er, som om der ikke sker mere alligevel. Man føler sig uretfærdigt behandlet og føler, der ikke er noget at stille op. Det er den lille flok, der afgør, om man kan få lov til at adoptere eller ej.

Kristeligt folkeparti har tidligere påpeget det urimelige i den bastante måde, reglerne administreres på. Man skal passe i en bestemt ramme. Kan man ikke være i den, ja, så er der ikke noget at gøre, i hvert fald meget lidt. Selv om jeg er enig med justitsministeren i, at der står i betænkningen, at det skal være retningsgivende, så administreres der meget, meget tungt.

Vi har også tidligere påpeget det forkerte i at generalisere, f. eks. med hensyn til alder. I sig selv mener jeg at alderskravene kan være rimelige nok, men der bør være plads til det individuelle; reglerne må ikke kun fungere for reglernes egen skyld, og det får man altså let det indtryk at de gør.

Vi er glade for de lempelser, der er kommet, men det er mit indtryk, at der stadig administreres alt for snævert, ikke mindst når det gælder adoptivbarn nr. 2. Selv om alt taler for, at det er det rigtige, at der bevilges barn nr. 2 – man er blevet forundersøgt og kan få det barn, familielægen har særdeles positive udtalelser, børnehaven, skolen, hele omgangskredsen siger og dokumenterer, at alt går godt, og alt taler for, at det rigtige vil være, at også barn nr. 2 kommer dér – så kan der være sket det, at faderen i hjemmet måske er blevet lidt for gammel. Moderen kan være en del yngre, hvis man har tilladt sig at gifte sig trods en vis aldersforskel. Man har ikke holdt sig til statistikken, for så måtte der kun være 2 år imellem. Husk at tænke på det, hvis man vil være adoptivforældre senere hen i livet: der må kun være 2 års forskel, ellers kommer man meget let i klemme! Det

[Inger Stilling Pedersen]

er sket for mennesker, som nu må se i øjnene, at der intet er at stille op, fordi man altså er lidt for gammel. Det groteske er, at man er blevet godkendt til det barn, man har, f. eks. for et år eller to siden. Jeg kan ikke se, man kan blive så særlig meget forældet på så kort tid.

Der kom også henvendelser fra nogle, der var lidt ældre, havde et lidt større adoptivbarn og gerne ville have en broder eller søster til det større barn. Man skulle tro, at hvis de ønsker et barn på 8, 9, 10 år, så ville det være lettere, men nej, heller ikke det kan lade sig gøre.

Jeg har beskæftiget mig meget med adoptivforældre, for jeg mener, at skal vi se på barnets tarv, så er det af afgørende betydning, hvordan vi mener disse adoptivforældre skal være. Jeg vil gerne spørge igen: skal eksperterne alene afgøre, hvem der er bedst egnede? Jeg vil gerne spørge: hvorfor tæller udtalelser fra f. eks. egen læge, arbejdsplads m.m. ikke med? Jeg mener selvfølgelig, at vi skal høre eksperterne, og der skal måske være psykologer og psykiatere osv. med i det. Men i dag har man indtryk af, at det alene er dem, der bestemmer, og det vil sige, at vi er på vej ind i et ekspertvælde, hvor man får udvalgt de mennesker, som tilfredsstiller de krav, disse eksperter stiller.

Barnets tarv sætter jeg spørgsmålstegn ved på den måde: mon det altid er det, der er det afgørende? Jeg vil gerne slutte denne første omgang af med at sige – måske et postulat, men alligevel – at jeg har det indtryk, at det i visse tilfælde går efter devisen: regler først og dernæst barnets tarv. Om der så er børn nok, ja, det kan jo diskuteres, og det kan vi måske senere komme ind på.

Mette Groes (S):

Jeg skal fuldstændig tilslutte mig ministerens bemærkninger.

Om fru Inger Stilling Pedersens indlæg skal jeg sige, at jeg kunne høre på citaterne, at jeg også kendte den sag, hun citerede fra. Der er ganske rigtigt tale om en ualmindelig uheldig sagsbehandling, særlig for så vidt angår en vis psykologerklæring. Imidlertid har centeret allerede beklaget, at man ikke på det tidspunkt vidste, at man havde en uegnet medarbejder i staben.

Når nu fru Inger Stilling Pedersen taler så varmt om de forskellige professionelle folks standard og uddannelse og professionalitet, så kunne det give mig anledning til den drilagtige bemærkning, at det burde kristeligt folkeparti måske også interessere sig for i andre sammenhænge.

Med hensyn til, om den betænkning, som ligger til grund for praksis i adoptionsnævnet, egentlig er god, vil jeg sige, at jeg kan ikke se noget anstødeligt i, at man interesserer sig for ansøgers alder, baggrund, uddannelse, erhverv, økonomi, erhvervspause, bolig, ønske om barn, vurdering af eventuelle andre børns tilpasning og udvikling og overvejelser vedrørende ansøgernes egnethed som adoptanter.

Med hensyn til det, vi fik ud af vores Helsingørmøde, så synes jeg egentlig, fru Inger Stilling Pedersen burde være en lille smule stolt af det, for det var ærlig talt som følge af fru Inger Stilling Pedersens eget lovforslag bl. a., at vi nåede frem til en lempelse af praksis, og det var ikke en helt overfladisk ændring, der skete. Der var faktisk tale om, at man efter de nye regler ville kunne overskride aldersgrænsen ved adoption af udenlandsk barn nr. 2, og ved adoption af større børn, fra 3 til 7 år, kan man også overskride aldersgrænsen efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Det kunne man ikke før. Jeg havde den fornemmelse, at retsudvalget stort set var vældig tilfreds både med konferencen og dens resultat. Derfor synes jeg, at indholdet i det, som fru Inger Stilling Pedersen sagde for et øjeblik siden, er en lille smule spinkelt, ligesom selve forespørgslen er det, fordi det stort set går på sagsbehandlingen. Det er klart, at der altid vil kunne opstå, netop som fru Inger Stilling Pedersen beskriver det, et misforhold mellem et eller andet overklassemenneske, der har taget en eller anden fin eksamen og ikke har haft særlig megen jordforbindelse, og så en ansøger fra en anden klasse, f. eks. arbejderklassen, og det er der netop tale om i den af fru Inger Stilling Pedersen refererede sag. Men selv om jeg ville ønske, at de mennesker kunne få deres barn nr. 2, så synes jeg alligevel, det er ganske rimeligt, at vi ikke optræder som adoptionsnævnet eller som samråd her i salen.

Jeg synes, at de regler, som nu findes, er så menneskelige, som det overhovedet er muligt at strikke dem sammen. Jeg har også – i

[Mette Groes]

anledning af denne forespørgsel – været i kontakt med adoptionsnævnet, som har sagt, at de faktisk ikke har klager, men oven i købet har fået ros af glade adoptivforældre, som syntes, det var godt, vi fik det lavet om.

Pilgaard Andersen (FP):

Fra fremskridtspartiets side er vi tilfredse med denne forespørgsel, som vi håber kan være med til at afklare nogle af de urimeligheder, som adoptionsnævnet og betænkning 3 har givet anledning til. I medfør af denne betænkning kan myndigheder tyrannisere adoptanter på det groveste ved at opstille nogle regler, som efter fremskridtspartiets mening er helt urimelige.

Samfundet bruger store ressourcer for at hjælpe barnløse ægteskaber, bl. a. med kostbare hospitalsundersøgelser. Når det samme par har opgivet håbet om at få et barn selv og derfor ønsker at adoptere, bliver de pludselig stillet over for meget strenge krav, som skal opfyldes, før de kan få lov til at gå igennem hele denne forældreeksamen, hvor der er en ikke helt ubetydelig dumpeprocent. Heroverfor siger man, at det sker af hensyn til barnets tarv. Det siger man. Da samfundet hjalp parret med hospitalsundersøgelser, var der ingen bekymringer med hensyn til det eventuelle biologiske barn, men nu er sagen en helt anden, nu skal man opfylde de 4 krav, der stilles som hovedkrav for i det hele taget at indstille sig til denne forældreeksamen.

Det er efter vores opfattelse helt urimeligt, at der stilles krav om, at parret skal være gift, de skal oven i købet have levet sammen i mindst 5 år, de skal aflevere skatteattest, og deres økonomiske forhold skal også være fuldstændig i orden. Det er fuldstændig meningsløst efter vores opfattelse, at kvinden ikke må være fyldt 38 år og manden ikke må være fyldt 40. Hvem i alverden tror dog på, at folk i deres bedste alder ikke skulle kunne passe og opdrage børn på en ordentlig og betryggende måde?

Det er mærkeligt, at samfundet ikke har indført forældrecertifikat inden indgåelse af ægteskab, at folk ikke skal igennem en form for testning af, om de nu er egnede til at sætte biologiske børn i verden. Det har man ikke set på, og jeg mener heller ikke, det var rimeligt, men når det drejer sig om adoption,

så er man helt oppe på mærkerne og stiller meget strenge krav.

Jeg er enig i, at vi skal varetage barnets tarv. Det gør vi bedst ved at give det en far og en mor i stedet for at henvise børnene til børnehjem, hvor de har ringe muligheder for at få opfyldt deres behov for en kærlig og tryk og naturlig tilværelse.

Det er tydeligt at se, hvem der har udarbejdet betænkning 3. Det er efter min opfattelse de velbærgede i vores samfund, som har en dejlig børneflokk gående derhjemme. Der er ikke taget hensyn til de familier, som er tvunget til at leve et barnløst ægteskab. Der er vel ikke noget at sige til, at de ikke kan sætte sig ind i de problemer og ikke kan indse, hvor stor en fysisk og psykisk belastning det er for de par, der må leve deres tilværelse uden at have fået børn. De er henvist til myndighedernes afgørelse og må opfylde de forskellige krav, som myndighederne stiller, for at de kan blive godkendt som adoptanter. Det er en samfundsgruppe, som der ikke er nogen der har spekuleret på. Jeg mener, at betænkning 3 beviser, at de påstande er rigtige; det er ikke en gruppe mennesker, man har spekuleret på.

Det er en yderst beklagelig udvikling, at det efterhånden bliver overordentlig svært at adoptere her i Danmark. Der er omkring 5.000 ansøgninger om året, og vi ved, at der i 1977 var 1.800 børn, der blev fordelt. Vi kan se ud fra det, at der er et stort underskud af børn. Samtidig kan man læse i artikler og i breve fra formidlingsorganisationer, at der er børn nok, at det er nemt at tilgodese de resterende familier og godkende dem til adoption.

De regler, som adoptionsnævnet har indført 1. november 1976, var årsag til mange familietragedier med folk, der kom i klemme på grund af de nye regler, idet man desværre ikke havde lavet nogen overgangsregler. Mange blev pludselig fundet uegnede som forældre.

Lad os se lidt på de regler, vi kører med herhjemme, i forhold til udlandet. I Sverige, Vesttyskland, Canada og USA har man ikke regler svarende til dem, vi har her i Danmark. I Holland skal adoptivforældrene også dokumentere de 5 års samliv, men til gengæld må der være en aldersforskel på op til 50 år imellem adoptivforældrene og barnet. Jeg finder, nogle af de regler er rimelige. De

[Pilgaard Andersen]

ville også have klaret problemerne med adoption af barn nr. 2, så forældrene ikke kom i klemme på grund af de fåbelige regler, der er indstiftet, om aldersgrænsen på 38 år og 40 år.

Jeg er udmærket klar over, at der er sket visse lempelser, men jeg må nok sige, at det er kun i enkelttilfælde, der har været de lempeligere vilkår. Vi ser gang på gang, at forældrepar ikke har kunnet få barn nr. 2 på grund af, at de er blevet for gamle.

Alderskriterierne i betænkning 3 skyldes ifølge formanden for adoptionsnævnet, statsadvokat Hornslet, at man ikke ønsker, at et barn skal komme i pubertetsalderen samtidig med, at kvinden kommer i overgangsalderen. Man må undre sig over, at statsadvokaten kan få sig selv til at sige sådan noget vrøvl. Enhver ved jo, at skal man tage konsekvensen af Hornslets tankegang, så skal man forbyde alle kvinder over 28 år at få børn. Det er nok en noget utænelig situation.

Man må desværre konkludere, at de nye regler udelukkende skyldes et ønske om at begrænse antallet af adoptivforældre. Den indstilling bygger nok på påstande om, at man ikke kan skaffe børn nok her i Danmark. Samtidig ved vi, at børnedødeligheden i f. eks. Bangladesh er omkring 50 pct. på grund af dårlig ernæring. Børnene er fyldt med fnatsår over hele kroppen, hvilket skyldes for dårlig ernæring og alt for ringe sundhedsmæssige forhold i det hele taget. Der er også mange handicappede børn, som ikke kan komme under behandling i Bangladesh. De har kun én eneste chance for at klare sig, nemlig at blive adopteret og komme til udlandet, hvor de kan få den lægehjælp og de specialoperationer, som i de fleste tilfælde kan afhjælpe deres handicap.

Prøver man at se på fordelingen af de 1.800 børn, som er blevet fordelt til adoption, ser man i mange tilfælde, at det er familier med egne, biologiske børn, der er kommet i betragtning som adoptanter. Barnet bliver måske nr. 3 eller nr. 4. Det finder jeg er urimeligt. Desuden kan der nemt blive vanskeligheder mellem de biologiske børn og adoptivbørnene, som i mange tilfælde har en anden hudfarve; det kan skabe et problem, som vi nok ikke helt kan se bort fra.

Efter min mening kan der sættes et spørgsmålstegn ved rigtigheden af den fordeling,

der finder sted: burde f. eks. forældre i barnløse ægteskaber ikke have en fortrinsstilling i forhold til de familier, der i forvejen har børn? Ved i større grad at bevilge adoption til barnløse ægteskaber opnår man, at der vises større omsorg for både børn og forældre, og denne omsorg anser jeg i hvert fald for meget vigtig. Barnet får efter min mening en mere tryk og harmonisk tilværelse i familier, der har store ressourcer og derfor bedre kan løse de daglige problemer. Ved at fordele børn fortrinsvis til familier, der ikke har biologiske børn, tilgodeser vi også de familier, der har stået på ventelisten i en årrække, og som stadig væk går og håber på at komme i betragtning. Jeg finder det rimeligt, om vi prøvede at løse problemerne for disse familier, for jeg ved, at det for mange er en stor tragedie, at de ikke har fået lov til at leve en tilværelse, hvor der også er børn.

Det er interessant, når vi hører justitsministeren påstå, at der ikke er børn nok, for jeg har henvendt mig til Tytte Botfeldt og derigennem fået oplysninger, der helt klart dokumenterer, at denne påstand ikke er rigtig.

Nogle breve, som er tilgået retsudvalgsformanden og justitsministeriet, beviser klart, at der er børn nok f. eks. både i Bangladesh og i Indien. Et brev af 8. januar fra FN-forbundet bekræfter, at der også er gode muligheder for at få børn fra Ceylon, Calcutta og Madras, og et andet brev fortæller, at der er store muligheder for at hente børn i Sri Lanka. Det er klart, at nogle af disse landes myndigheder ikke er særlig interesserede i at indrømme, at de har problemer, når det drejer sig om børn. I nogle af brevene står det klart og tydeligt, at Danmark jo bare kan ansøge om at få børn, så skal de nok bringe børn i forslag. På denne baggrund forstår man ikke påstanden om, at der ikke er børn nok i verden. Når vi samtidig ved, at børnedødeligheden i mange lande ligger på omkring 50 pct., forstår man ikke den passivitet, Danmark viser over for de lande, hvor vi virkelig kan være med til at hjælpe, og hvor det må gøre befolkningen ondt at se, at deres børn ikke kan få en tryk tilværelse. De resterende 3.000 familier her i landet, der ansøger om at få lov til at adoptere børn, kunne vi hermed være med til at tilgodese.

Jeg synes nok, det er på tide, at vi begynder at tage dette problem op, og jeg håber også, at denne forespørgsel kan åbne vejen

[Pilgaard Andersen]

for, at vi kan få den tåbelige lovgivning rettet. Jeg kan henvise til fremskridtspartiets lovforslag, der også kunne hjælpe på dette område, hvis adoptionsnævnet og regeringen ville begynde at se sig om efter noget andet.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for redegørelsen. Jeg tror, vi alle sammen kan fastslå, at adoptionslovgivningen og dens administration er et område, som fra ministeriets og folketingets side altid har været behandlet med den største årvågenhed og interesse. Det viser de meget gennemarbejdede betænkninger, vi har modtaget fra tid til anden. Det viser debatten og udvalgsarbejdet ved mødrehjælpens omlægning, og det viser ikke mindst de problemer, vi tog op i retsudvalget sidste vinter, da det viste sig, at der på trods af det omhyggelige udvalgsarbejde alligevel var visse af de nye regler, der ikke mindst i en overgangsperiode ikke fungerede efter folketingets intentioner.

Disse ændrede regler trådte i kraft pr. 1. april sidste år, og vi har således endnu ikke haft et helt års erfaringer som grundlag for at vurdere, om de nu fungerer efter folketingets ønske. Det var jo hovedsagelig alderskriteriet, vi drøftede sidste år, men der var også andre områder fra den grønne betænkning, der blev diskuteret og vurderet.

Som sagt er det ikke et helt år siden, disse regler trådte i kraft, og jeg står derfor lidt uforstående over for, at fru Inger Stilling Pedersen allerede nu har ønsket en debat her i folketingssalen om adoptionsreglerne.

Det fremgår desværre ikke af ordlyden af forespørgslen, om det igen er alderskriteriet, man ønsker drøftet, eller om det er andre områder som f. eks. adoptanternes sygdomsbilleder, om det er tobørnssystemet eller andre ting. Der er intet i forespørgslens ordlyd, der på forhånd kunne give os et fingerpeg om, hvad det var, fru Inger Stilling Pedersen særlig mente nu burde påkalde sig folketingets interesse.

Derfor lyttede jeg naturligvis meget intenst til fru Inger Stilling Pedersens indlæg heroppefra. Men jeg synes ikke, det var andet end en gennemgang ud fra en indstilling om, at det hele ikke fungerede. Fru Inger Stilling Pedersen påberåbte sig alle de journaler, hun havde læst, og alle de mennesker, hun havde

talt med, men det er jo meget, meget svært for os andre ud fra disse henvisninger at danne os et indtryk af, hvad det er, der ikke fungerer, da vi jo ikke kender de pågældende tilfælde. I det hele taget er det svært for den, der ikke i alle detaljer har fulgt en forundersøgelse, at bedømme dens forløb og resultat. Hermed være ikke sagt, at der ikke kan opstå ting, der må forekomme de implicerede unyttige, nærgående, nødvendige; vi har nok også alle sammen fået forelagt et eller måske flere eksempler på det.

Men jeg tror også, vi kan være enige om, at vi ikke under en folketingsdebat kan stå og diskutere meget private detaljer fra de sager, vi får kendskab til. Derfor ville jeg i fru Inger Stilling Pedersens sted have valgt en anden fremgangsmåde, nemlig at tage disse eksempler op i retsudvalget eller måske allerhelst samle ordførerne fra sidste vinter til en rundbordssamtale om de problemer, som vi blev gjort opmærksomme på. For i en sådan snæver kreds kunne vi bedre have diskuteret detaljerne og på denne måde måske have fundet frem til punkter, som vi fandt burde forelægges retsudvalget.

Man kunne også have grebet sagen an på den måde, at man var startet med gennem retsudvalget at spørge om, hvilke ankesager der havde været, og hvad disse ankesager var gået ud på. Jeg vil også tro, at det havde været forskellige ting, man i de forundersøgelser var utilfreds med.

Jeg sagde før, at vi alle sammen havde fået eksempler på adoptanter, der havde fundet disse forundersøgelser unyttige, måske nærgående. Dét synes jeg, at man skal holde sig for øje, hvad der er det overordnede synspunkt, når vi taler om adoption. Det er det, der står allerklarest udtrykt i den grønne betænkning side 9, hvor der står:

»Det er utvivlsomt, at adoption i dag må betragtes som et gode, adoptionssøgende ikke har krav på, men som de kan opnå, hvis de skønnes egnede dertil, og hvis det skønnes i barnets interesse at blive optaget i det pågældende hjem.«

Jeg tror også, vi alle sammen er enige i – det er sikkert også fru Inger Stilling Pedersen og hr. Pilgaard Andersen – at der naturligvis skal en undersøgelse til, inden man giver et hjem tilladelse til at modtage et barn. Denne undersøgelse må også have en bestemt form, netop for at gøre undersøgelserne og afgørel-

[Mette Madsen]

serne ens over hele landet. Denne undersøgelsesform er nøje beskrevet i betænkningens afsnit 3, s. 51, hvor man gennemgår hvert eneste område og begrundet, hvorfor man er nødt til at undersøge disse ting og spørge de ansøgende om dem.

Jeg har lagt mærke til, at man også i betænkningen skriver, at man prøver på forhånd at fortælle de vordende forældre, hvad denne undersøgelse går ud på, så de ikke møder den helt uforberede. Det er også gennemgået her, hvor der står, at man samler ansøgerne gruppevis og diskuterer hele dette problemkompleks igennem med dem.

Jeg tror, vi også skal prøve at forestille os, hvor svær en situation undersøgerne står i. Jeg ville tro, det er en af de vanskeligste opgaver, man overhovedet kan få overdraget, at skulle vurdere, om éns medmennesker er egnede til at få deres allerstørste ønske opfyldt, og selv stå med en del af den afgørelse i hænderne. Jeg ville tro, det koster svære overvejelser, navnlig når undersøgelsen går i retning af, at der nok må gives et afslag.

Jeg ved, at man i de forskellige amtssamråd drøfter problemerne løbende. Man har ofte møde, hvor man snakker med hinanden om, hvilke sager man har behandlet, og hvilke sager man har måttet afslå, og man har også til stadighed prøvet at gøre arbejdsformen så ensartet som muligt i de forskellige amter.

Ministeren sagde, at vi nok også skulle lægge mærke til, at det kun var dem, der havde fået afslag, man hørte fra. Dertil kan jeg sige, at jeg naturligvis har hørt fra nogle af dem, men jeg har heldigvis også hørt fra mange glade og lykkelige og tilfredse forældre, der har opnået at få deres ønske opfyldt og har været tilfredse med myndighedernes behandling af sagen gennem alle dens faser.

Annelise Gotfredsen (KF):

En debat om disse forhold kan jo meget let blive meget følelsesbetonet, for der er stor sympati og medfølelse med barnløse ægtepar. Ledestjernen over alle adoptioner må, som også tidligere ordførere har sagt, være hensynet til barnets tarv, og det vil adoptivforældrene også selv være bedst tjent med.

De nugældende retningslinjer, der blev diskuteret og trukket op på den omtalte adoptionskonference på LO-Skolen i februar

i fjor, har endnu ikke fungeret ret længe, og som fru Mette Madsen mener også jeg, at det er for tidligt at bedømme funktionerne helt endnu. Vi har naturligvis øjnene åbne for, at reguleringer med tiden kan vise sig ønskværdige, og jeg vil da også understrege som ministeren, at reglerne skal behandles som retningssigevende.

I en følelsesladet situation, som ansøgere er i, når de er underkastet undersøgelse, vil men forståeligt nok være særdeles sårbar. Jeg skal da heller ikke bestride, at ikke alle undersøgelser måske har været så rigtige, som de burde; undersøgerne, sagsbehandlerne, er mennesker som alle andre, nogle mere egnede end andre.

Men jeg må vende mig stærkt mod det syn fra fru Inger Stilling Pedersens side, som hun har givet udtryk for i Berlingske Tidende den 24. juli 1978, hvor hun betegner embedsmændene som en »bedrevidende klasse, som ellers skulle være de tjenende. Har de fået for megen magt, og nyder de at bruge magten over for de mennesker, de kommer i kontakt med, f. eks. i adoptionsager?« Dette kunne faktisk ikke være udtrykt bedre af fremskridtspartiet.

Jeg vil naturligvis udtrykke min medfølelse med og forståelse for de adoptionssøgende, der er i en presset situation. Kunne man få nedbragt de lange ventelister eller i hvert fald de lange undersøgelsesperioder, tror jeg, meget ville være vundet. Ulykken er jo desværre, at man ikke kan sørge for, at alle ansøgere får deres ønske om et barn opfyldt, og det kan ikke nok så mange debatter hjælpe på.

Jeg vil bede ministeren om at tilstille retsudvalget en oversigt over, hvorledes mulighederne i dag er for at skaffe udenlandske børn til Danmark.

Mimi Jakobsen (CD):

Også jeg har naturligvis lyttet intenst både til ministerens redegørelse og til fru Inger Stilling Pedersens ordførertale, og jeg må desværre sige, at jeg fortsat har svært ved at se, hvad vi skal stille op med denne debat. Vi har i sidste folketingssamling livligt diskuteret reglerne for adoption i retsudvalget, og vi opnåede jo, som flere har været inde på, herefter en lempelse, først og fremmest i alderskravet, og det er vist en lempelse, som vi alle

[Mimi Jakobsen]

var tilfredse med. Men jeg må stadig væk give både fru Mette Madsen og fru Annelise Gotfredsen ret i, at det forekommer meget tidligt at tage disse regler op til fornyet revision.

Jeg forstår dog, fru Inger Stilling Pedersen mener, der fortsat er behov for ændringer og lempelser, ud fra nogle klager, som hun har modtaget fra mennesker, der er blevet nægtet adoption. Dertil vil jeg sige, at der naturligvis kan være berettigede klager, og at der meget vel kan være sket fejltagelser undervejs, men hvordan skal vi dog bedømme det? Jeg føler mig i hvert fald ikke i stand til at vurdere det. Jeg har ventet på, at der under debatten i dag skulle kunne angives nogle generelle, men meget konkrete angrebspunkter, og jeg har ikke opfattet dem – det kan naturligvis være min fejl – men jeg ville vældig gerne høre fru Inger Stilling Pedersen give en repetition af disse angrebspunkter.

Jeg vil også sige, således som fru Mette Madsen sagde, at det nok havde været mere rimeligt, at man, hvis man ønsker denne drøftelse, havde kontaktet ordførerne og havde givet os et rimeligt materiale at diskutere ud fra, at man havde rejst sagen i retsudvalget, eller at man havde lavet et beslutningsforslag, således at vi i hvert fald havde noget konkret at diskutere. En tilbagevisning af dette med, at det får vi ikke noget ud af, mener jeg ikke er relevant. Det var tidligere netop ved en drøftelse i retsudvalget, at vi opnåede lempelser, som der var bred enighed om. Jeg mener i hvert fald, at en forespørgselsdebat er et meget uegnet forum for en behandling af denne sag.

Jeg skal herefter forsøge at samle noget af det op, som fru Inger Stilling Pedersen øjensynlig angreb. Det var et spørgsmål om sagsbehandlernes taktfølelse, finfølelse, over for de mennesker, de skulle kontakte. Det er et stort problem, det giver jeg fru Inger Stilling Pedersen ganske ret i, men det er jo et uhyre generelt problem. Hvordan skal vi løse det? Fru Inger Stilling Pedersen drog de pågældendes uddannelse ind i spørgsmålet. Jeg mener principielt, uddannelse er en god ting, men jeg tror bare ikke, det er det alene, der er afgørende. Jeg tror, det var fru Mette Groes, der omtalte en sag, hvor det netop var den pågældendes høje uddannelse, der bragte en konfliktsituation frem, fordi adoptanten ikke havde en høj uddannelse. Derfor mener

jeg ikke, det er uddannelseskriteriet, der kan sikre os, at de sagsbehandlere, der bliver sendt ud, faktisk er så taktfulde og så fintfølelse, som det kan lade sig gøre, når de ydermere skal indhente nogle meget personlige oplysninger om de mennesker, de er i kontakt med.

Et andet angrebspunkt var, så vidt jeg forstod det, at de pågældende, der ønsker en adoption, følte det som en slags eksamen. Ja men det er det jo også; det er jo en eksamen. Man skal på en eller anden måde bevise, at man er egnet til at adoptere et barn, og det må føles som en prøve. At man så kan sige, afgørelsen vil bero på et personligt skøn hos sagsbehandleren, er noget andet, men hvad skal vi gøre ved det? Skal vi EDB-behandle det? Lave ja/nej-krydser i et stort skema, eller skal vi trække lod? Jeg mener stadig væk, at når som helst et menneske uanset dets sagkundskab skal bedømme et andet menneske, kommer der subjektivitet ind i det; jeg kan ikke se, hvordan vi kan undgå det. I øvrigt er det jo et generelt problem overalt, hvor der foretages skøn; det gælder skattevæsenet, det gælder bistandshjælp i øvrigt. Jeg anser naturligvis ikke disse ting for så vigtige for personer, som en adoptionssag vil være, men stadig væk bygger det på et personligt skøn, hvor nogle – og nogle med rette – vil føle sig dårligt behandlet.

Så nævnte fru Inger Stilling Pedersen muligheden for, at man skulle have en appelmulighed til ministeren. Jeg tror ikke rigtig på det. Jeg har den dybeste respekt for den siddende justitsminister, men jeg må spørge: skal det så være ministerens syn på folks seksualliv eller på børneopdragelse, der skal være afgørende? Jeg tror, det er en illusion, at vi kan sætte dette under en parlamentarisk kontrol. Jeg ville nødig tage stilling til, om nogle mennesker skulle have ret til at adoptere et barn; jeg føler mig ikke kompetent til dette.

Endelig vil jeg sige til fremskridtspartiets ordfører, hr. Pilgaard Andersen, at jeg mener, sammenligningen med de såkaldt biologiske børn er fuldstændig irrelevant. Problemet er, at vi har færre børn til rådighed, end der er ansøgere, og derfor må vi altså foretage en sortering af de forældrepar, der ønsker det. Det er måske beklageligt, men sådan er det altså. Det er der ikke tale om ved biologiske børn, og derfor er sammenligningen

[Mimi Jakobsen]

fuldstændig irrelevant. Hr. Pilgaard Andersen angreb videre, at man forsøger at undersøge, om folk har orden i deres økonomi, om de har et stabilt samlivsforhold, der har været i 5 år osv. Jeg finder disse kriterier meget relevante.

I øvrigt må jeg lige sige, at det eneste, der sådan set overraskede mig i ministerens redegørelse, var, at man siger, der ikke er så mange børn i u-landene, som man som længemand i hvert fald kunne antage. Jeg kan naturligvis ikke modbevise det og må tage det til efterretning, men det undrer mig.

Som sagt: skulle vi på ny få diskussionen i retsudvalget, vil jeg meget gerne se positivt på forslag fra fru Inger Stilling Pedersen. Det her sagte skal ikke opfattes som en blank afvisning af den kritik, der har været. Jeg vil gerne beskæftige mig med problemet, men jeg ser mig ikke i stand til at behandle sagen anderledes i dag, end at jeg må sige, at vi fra CDs side kan tage justitsministerens redegørelse til efterretning.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Adoptioner og adoptionsgodkendelse er jo et meget følsomt område; det har vi allerede hørt fra flere sider i dag. Jeg skal lige sige, at den omstændighed, at SF er i opposition til så meget herinde, dog ikke automatisk også skal gælde for dette område.

Vi synes, det er vigtigt, at man formidler den bedst tænkelige kontakt mellem adoptanter og børn, der af den ene eller anden grund ikke kan være hos deres biologiske forældre. Det er et kæmpeansvar at formidle denne kontakt, og det kræver naturligvis nogle gode regler som grundlag, hvorefter der kan arbejdes. I erkendelse heraf er det vigtigt, at et bredt udsnit af folketetinget står bag disse regler.

Efter SFs mening er vi nået frem til nogle fornuftige regler for godkendelse af adoptanter, alt taget i betragtning. Det er vi ikke mindst efter den sidste adoptionsdebat, vi havde herinde, hvorefter adoptionsnævnet imødekom retsudvalget, som havde bemærkninger ikke mindst på foranledning af fru Mette Madsen, men også af andre, med hensyn til at tilstræbe, at de adoptanter, der havde fået afslag ifølge de regler, der blev indført efter den ulykkelige sag i Nordjylland, fik taget deres sager op til nyvurdering. Dette

er sket, og dermed synes jeg, vi har undgået en ny utilfredshed.

Dette fortæller os, at både retsudvalget, det vil sige så godt som alle partier, samt adoptionsnævnet har udvist en smidighed, som jeg finder er ganske glimrende.

Ministerens redegørelse synes jeg falder godt i tråd hermed, og jeg skal udtrykke min tak herfor.

Jeg skal også udtrykke min enighed i synspunktet om, at de mennesker, der modtager et afslag, selvfølgelig bliver meget skuffede, og at det kan være svært at forstå, men når antallet af adoptanter er så meget større end antallet af børn til adoption, må der jo komme afslag. Ingen vil vel fortænke mennesker i, at de vælger de absolut bedste forældre til de børn, som de skal formidle en adoption til.

Jeg kan naturligvis ikke deltage i den mistænkeliggørelse af sagsbehandlere, som fru Inger Stilling Pedersen har givet udtryk for heroppe i dag. Disse mennesker er i høj grad mennesker, med de fejl og de mangler vi nu alle sammen har. Jeg synes ikke, man skal mistænkeliggøre dem på den måde, man her gør.

Ordføreren for fremskridtspartiet brugte nogle meget barske ord, som jeg synes er lidt synd for denne her debat, for ingen skal være i tvivl om, at samtlige partier synes, dette her er et meget følsomt område og et område, der skal behandles med megen omtanke. »Tyrannisere forældrene«, sagde hr. Pilgaard Andersen. »Forældreeksamen«, sagde hr. Pilgaard Andersen. Dertil må jeg sige: ja men der er da ikke noget at sige til, at man ønsker, at de mennesker skal gå op til en slags eksamen. Det er ikke rart for de mennesker, men det er et barn, en livsskæbne, man pludselig skal plante et eller andet sted, og så må de pågældende turde gå op til den eksamen; det kan ikke være anderledes. Jeg synes ikke, der er spor odiøst i det.

Jeg har også lige lyst til at kommentere fru Mette Madsen, som sagde, det havde været bedre, om vi i stedet for denne forespørgsel havde taget en rundbordsamtale mellem ordførerne på dette område. Det kan jeg egentlig godt tilslutte mig, for det synes jeg også ville have været bedre. Men det kan vi måske gå videre med, for der er naturligvis stadig væk nogle små problemer, som også vi gerne vil være med til at løse. F. eks. er der

[Lilli Gyldenkilde]

sådan noget som nedbringelse af ventetiderne, et problem, som sikkert kan løses ved, at der bliver ansat nogle flere sagsbehandlere. Men det er jo et økonomisk spørgsmål, og det må vi se at få klaret hen ad vejen.

Selvfølger vil der hele tiden være spørgsmål, vi må tage op i forbindelse med adoptioner, men jeg synes ikke, det har betinget, at vi skulle have en forespørgselsdebat om det i dag. Jeg tager ministerens redegørelse, som jeg synes var udmærket, til efterretning.

Tove Jørgensen (DKP):

Vi har fra DKPs side fuld forståelse for, at mennesker, der ikke selv kan få børn, ønsker at adoptere et, og vi er også villige til at støtte den forskning, der skal gøre det muligt, at færre kommer i den ulykkelige situation ikke at kunne få de børn, de ønsker sig.

Men når dette er sagt, må vi også fremhæve, at alle vore bestræbelser både her i landet og internationalt må gå ud på, at så få som muligt skal være nødsaget til at adoptere børn væk af økonomiske og sociale grunde. Vort mål er altså, at der skal blive færre og færre børn til rådighed for adoptanter.

Da netop adoptanter må forudsættes at være glade for børn, vil de sikkert også kunne forstå denne problemstilling. Vi forstår godt i DKP, at netop mennesker, hvis højeste ønske det er at få børn, har svært ved at anerkende, at netop de ingen får. Vi forstår også godt, at det er svært at lade sig underkaste forhør og undersøgelser, men af hensyn til børnenes tarv må man vælge de forældre, der også i aldersmæssig henseende bedst muligt modsvarer den gruppe, der normalt får børn, og man må sikre sig, at de mennesker, der vil adoptere barnet eller børnene, virkelig har gjort sig klart, hvad de går ind til.

De regler, der nu er udarbejdet, forekommer os at være det mulige inden for de meget begrænsede rammer for bevægelighed, der er i denne sag.

Jeg er enig med fru Mette Madsen i, at den problemstilling, som fru Inger Stilling Pedersen har rejst, ville egne sig bedre til indgående drøftelser i retsudvalget eller en rundbordssamtale end til en forespørgselsdebat, for mange af disse drøftelser har jo allerede fundet sted både i udvalget og på Helsingørmødet. Naturligvis må de fortsætte og foregå løbende, sådan at vi sikrer ansøgere

en rimelig behandling, men som en række andre ordførere finder jeg, det er vel tidligt, efter at der er kommet nye regler, at man på ny rejser spørgsmålet.

For en gangs skyld er jeg også enig med fru Mimi Jakobsen, nemlig i tilbagevisningen af de kritikpunkter, fru Inger Stilling Pedersen rejste i sit indlæg.

Jeg er også enig med justitsministeren i, at der ikke ser ud til at være hold i påstandene om, at der i visse lande er rigeligt med nød-stedte børn, der vil kunne adopteres. Det er, som om man ikke vil anerkende, at der ikke er børn nok.

Vi i DKP er for øvrigt slet ikke så overbevist om, at det er det rigtige at anbringe børn som adoptivbørn i et land så fremmed for den kultur, de er født i. Også her må målet være at bedre leveforholdene i de lande, det drejer sig om, så bortadoption bliver unødvendig.

Er der egentlig ikke en vis modsætning i den problemstilling, fru Inger Stilling Pedersen har rejst her i dag, og så den forespørgsel, fru Inger Stilling Pedersen har rejst om, hvilke initiativer regeringen påtænker at tage i anledning af det internationale børnear? For ret betænkt: vil en virkelig gennemførelse af den bedst mulige trivsel og livsudfoldelse for alle børn ikke betyde, at den interesse, fru Inger Stilling Pedersen varetager her i dag, så ikke vil kunne varetages? Vil det med andre ord ikke være konsekvensen, at hvis de hensigter, der fremhæves i den anden forespørgsel, blev gennemført, ville dette med rigelige antal børn ikke være muligt, og så ville der være tale om hykleri og dobbeltspil, hvis man ville hævde noget andet?

Bolvig (RV):

Atter en gang skal folketinget beskæftige sig med adoptionsproblemer, og det bliver med sikkerhed ikke sidste gang. Kristeligt folkeparti skal ikke have utak for at rejse en debat om de mange klager, der rejses over den behandling, adoptionssøgende forældre udsættes for.

Gennem dagspressen har vi kendskab til en række uforståelige afgørelser, hvortil kommer de mange mere anonyme henvendelser, der rettes til forskellige folketingsmedlemmer, hvad der da også er givet udtryk for fra talerstolen her i denne debat.

[Bolvig]

Man kan, som fru Inger Stilling Pedersen var inde på, let få den opfattelse, at de forskellige sagsbehandlere for ofte behandler en sag for teoretisk og med for lidt forståelse for nervøse forældrepar baggrund. Men det må erkendes – og det er vigtigt at erkende – at sagsbehandlere, samråd og nævn står over for en uhyre vanskelig og følsom opgave. Problemerne er store og næsten uløselige, så længe der er langt flere adoptionsøgende forældre, end der er børn til rådighed. En under de givne forudsætninger nødvendig rationering vil helt uundgåeligt skabe dybt alvorlige menneskelige problemer og konfrontationer.

Vi kunne ønske os, at adoptionsnævnet, i højere grad end det er tilfældet, ville bestræbe sig på at informere samråd og centre om den praksis, man ønsker fulgt. Det er utilfredsstillende og for folk uforståeligt, at der er så stor forskel på gældende praksis i de forskellige amter. Man kan dispensere, når der foreligger særlige omstændigheder. Men hvad er særlige omstændigheder? De bør i hvert tilfælde være nogenlunde ens i såvel Skagen som Gedser.

Jeg har i øvrigt indtryk af, at adoptionsnævnet arbejder mere smidigt og fleksibelt end tidligere, men jeg vil alligevel gentage vort ønske om, at adoptivforældrene, f.eks. gennem Forældreforeningen Adoption og Samfund, bliver repræsenteret i nævnet. Selv den største teoretiske ekspertise vil have godt af at få tilført den praktiske, jordnære erfaring, som forældre med adoptivbørn besidder.

Ministerens forgænger udtrykte ved behandlingen af det radikale venstres adoptionsforslag for et år siden forståelse for dette synspunkt. Ministerskiftet hindrede en færdiggørelse af drøftelsen derom i retsudvalget. Jeg vil gerne spørge justitsministeren, om hun vil være villig til en hurtig overvejelse heraf. Jeg er overbevist om, at mange af de uoverensstemmelser og klager og misforståelser, som fremkommer, vil blive neddæmpet, hvis nævnet fik tilført viden og erfaring fra mennesker, som selv har adopteret.

Som jeg sagde før, er kernepunktet i enhver diskussion om adoptionsspørgsmål, om der er børn nok til at opfylde alle begrundede ønsker om adoption. Personlig mener jeg det og støttes heri af Adoption og Samfund, Terre des Hommes og mange andre menne-

sker, som er interesseret i adoptionsspørgsmål. Omvendt er såvel nævn som minister, Glemte Børn og Adoption Center tvivlende.

I den forbindelse vil jeg i øvrigt udtrykke håbet om, at Terre des Hommes vil få tildelt den formidlingsret til Indien og Sri Lanka, man har søgt om i så mange, mange måneder.

Jeg vil på det indstændigste anmode justitsministeren om at lade gennemføre en tilbundsgående undersøgelse af spørgsmålet, om der er børn nok til rådighed for adoption. For først på det tidspunkt tror jeg at vi kan nå frem til en afklaret holdning. Så længe de forskellige partier og alle mennesker, der er involveret i en debat om adoptionsspørgsmål, ikke er klar over dette spørgsmål, vil meningerne stå ret stejlt over for hinanden.

Igen noget personligt: rundt om i verden findes der ulykkeligvis tusindvis af børn, som vansmægter, og hvis fremtid er aldeles udsigtsløs, forældreløse børn, som dør af sult og sygdom. Hvis man har rejst rundt i verden og besøgt nogle af de fattigste lande og set børn liggende og dø på gaderne på barmmåtter eller set grupper af små børn leve af affaldet fra kantiner og messer for udenlandsk garnisonerede soldater osv. osv., ja, så er man dybt ulykkelig over, at vi herhjemme har tusindvis af forældre, hvis største ønske det er at adoptere et barn, men som ikke får chancen for at opdrage sådanne børn og give dem en meningsfuld fremtid.

I den forbindelse vil jeg også gerne nævne, at jeg personlig har været i kontakt med repræsentanter for mange indiske børnehjem – nogle af dem har været her i Folketinget – som har tryglet os om at gøre det lettere at få indiske børn her til Danmark. Derfor skal jeg ikke med sikkerhed kunne sige, at der er børn nok, jeg er bare næsten overbevist om det, og derfor tror jeg, det vil være overordentlig værdifuldt, om man kunne overtale ministeren til at nedsætte et udvalg, der undersøgte dette spørgsmål til bunds, således at vi fik fast grund under fødderne.

Det er rigtigt, at det drejer sig om barnets tarv, men når man personlig ser mange børns fremtid i en række lande, er jeg overbevist om, at man må mene, børnene skal have det næsten helt uacceptabelt dårligt for at have det ringere end de livsmuligheder, de har i mange af disse lande.

[Bolvig]

I den forbindelse vil jeg gerne pege på de talrige eksempler, vi nu og da får, f.eks. fra Fjernasien, hvor børn bliver misbrugt i fabriksvirksomheder, hvordan piger i en meget ung alder bliver sendt til bordeller osv. osv. Der er ikke for mig den mindste tvivl om, at tusindvis af børn vil få en mulighed for en menneskelig tilværelse, hvis vi kunne bringe dem her til Danmark til adoption.

Jeg mener, det ville være en fordel, om vi gjorde de såkaldte § 2-adoptioner lettere. Sverige modtager 4-5 gange så mange børn som vi, bl.a. på grund af denne mere personlige adoptionsformidling, som i øvrigt foretrækkes af flere af de lande, hvorfra vi får børn.

I den forbindelse er det naturligt at spørge ministeren, hvornår den såkaldte 1915-lov ændres; den er aldeles tåbelig og virker efter min mening komplet urimelig.

Endnu et problem, der har med myndighedernes administration at gøre: hvilken kompetence har den enkelte sagsbehandler med hensyn til at skaffe sig information om den familie, vedkommende forundersøger? Et eksempel: en sagsbehandler kontakter en dagplejemor til et af familiens børn for ad denne vej at skaffe sig oplysninger om familien, børnene og forskellige forhold inden for familien. Dagplejemoderen udtaler sig villigt og selvfølgelig uforpligtende. Familien, der forundersøges, er ikke på forhånd orienteret om, at sagsbehandleren benytter en sådan kilde. Det rejser det principielle spørgsmål, om man som sagsbehandler ikke har pligt til at indhente familiens accept, uanset hvorfra man ønsker at indhente sine oplysninger. Jeg tror, det ville være rigtigt, hvis vi udstak retningslinjer herfor, og jeg vil gerne høre ministerens kommentarer hertil.

Alice Hedegaard (DR):

Vi har så ofte før diskuteret problemerne i forbindelse med adoption, at det nok bliver vanskeligt at sige noget nyt om dem. Siden vi sidst talte sammen om det, har adoptionsnævnet taget initiativ til at få ansøgerne forundersøgt for at få antallet på ventelisten reduceret. Jeg har tidligere udtalt, at jeg mener, forundersøgelserne er meget vigtige, da det er levende børn, der handles med.

Jeg mener også, at reglerne skal være stramme, at kravene skal opfyldes, og at

adoptionsnævnet er nødt til at stille disse krav. Med det lykkeligtvis kun lille antal danske børn, der er om året til bortadoption, kan det ikke blive alle barnløse, der får et dansk barn.

Da jeg går fuldt og helt ind for fri abort, vil jeg heller ikke forlange, at kvinder, der er fødedygtige, skal fabricere børn til bortadoption.

Jeg husker, kristeligt folkeparti havde et forslag om, at børnehjemsbørn skulle bortadopteres. Det gik jeg imod, fordi disse børn som oftest har enten den ene eller begge forældre levende uden for murene. Er de forældrelose, er sagen en anden.

Når vi i dag har børn på børnehjem, er det, fordi vort samfund ikke i tilstrækkelig grad hjælper de mennesker, det på en eller anden måde er gået galt for, så børnene fjernes - det værste af alt, der kan ske både for børn og forældre. Må jeg anbefale, at man læser bogen »Når hjemme er et andet sted« udgivet af Socialarbejdernes Fællesudvalg; den er god at få forstand af, og alle burde læse den.

Jeg mener, problemerne i forbindelse med adoption kun består i, at der er for få børn i forhold til ansøgerne, og det tvivler jeg på at vi kan ændre herinde, rent bortset fra at det lykkeligste var, at alle børn, der fødtes, kunne blive hos deres biologiske forældre; det er vel det, der er meningen fra naturens side.

Når man interesserer sig for adoptionsspørgsmålet, tænker man så på børnene eller på de adoptionssøgende? Hvis det er børnene, der tænkes på, bør man sætte kræfterne ind på at hjælpe de forældre, der er i nød eller er syge, så de kan beholde deres børn. Hvis man tænker på de adoptionssøgende, kan selv lovgivning ikke skaffe flere børn - jo hvis man afskaffer adgangen til fri abort, kan man få en masse ulykkelige kvinder og lige så mange uheldige børn, som man så kan glæde de barnløse med eller dem, der gerne vil have flere børn end dem, de har i forvejen. I øvrigt er verden ikke så dejlig, at man glæder børnene ved at føde dem.

Til spørgsmålet om de nugældende adoptionsreglers tilstrækkelighed set i lyset af vedkommende myndigheds administration er de synspunkter, der er udtrykt i betænkning 775 om godkendelse af adoptivforældre, kan jeg egentlig ikke finde så meget at sige. De regler, der henvises til, har jo før været diskute-

[Alice Hedegaard]

ret, og jeg har før påtalt de mangler, jeg finder der er.

For det første mener jeg, aldersgrænsen er for lav. Det har tidligere også været fremført, at hvis folk i en ret sen alder, når de har passeret de 30, danner par, kan der gå år, før de finder ud af, at de ikke selv er i stand til at få børn. Meget ofte kan mandens alder have nået den nugældende aldersgrænse; specielt når det drejer sig om lidt ældre børn, var det fuldt rimeligt at give tilladelse også til ældre ansøgere, end den nugældende aldersgrænse tillader.

I øvrigt mener jeg, der er visse sygdomme, der i dag gør det umuligt at blive adoptanter, og som ikke burde være grundlag for at blive kasseret, bl. a. tænker jeg her på sukkersyge. Det er i dag en sygdom, der ikke burde udelukke ellers egnede adoptionssøgende fra at få et adoptivbarn, specielt når man tager i betragtning, at det for disse mennesker ofte kan være farligt at gennemføre et svangerskab.

Men disse ting har som sagt før været drøftet også på det møde, vi havde med adoptionsnævn og med adoptionskontorerne. Det radikale venstre havde et ganske udmærket forslag, hvor bl. a. spørgsmålet om alder blev drøftet. Men efter dette forslags førstebehandling kom det vist aldrig videre. Det indeholdt ellers mange gode ting, som retsforbundet meget gerne havde set gennemført.

Ellers vil jeg sige, at hele spørgsmålet om adoption for mig først og fremmest drejer sig om, at børnene bliver givet til de absolut bedst egnede familier. Det er børnene, det drejer sig om. Der står i betænkning 775 på s. 9 en meget væsentlig sætning, som fru Mette Madsen allerede har citeret. Men dette lille stykke siger for mig mere end hele den øvrige betænkning. I dag kan enhver dansk kvinde lykkeligvis jo selv bestemme, om hun selv ønsker at føde et barn. Dette gode resultater jo i, at der kun er meget få kvinder, der af en eller anden ulykkelig omstændighed er nødt til at afstå fra at beholde sit barn.

Jeg beklager ikke denne udvikling, for jeg har set indtil flere ulykkelige kvinder, der mod deres vilje skulle føde et barn, og som af forskellige grunde var nødt til at bortadoptere det. Det er oplevelser, man ikke glemmer. Derfor hilser jeg med glæde det lille antal danske børn, der skal bortadoptere.

Vi skal huske, der er en menneskelig tragedie bag hver og en.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt adoptivforældre skal have mere end ét barn, må det med de børn, der er, være mest rimeligt at fordele dem, således at så mange barnløse som muligt bliver beriget med et barn; det er ingen ulykke at være enebarn. Undtaget – og det er meget vigtigt – må man aldrig skille søskende. Det er det mest uheldige og vel nok det mest onde, der kan gøres. Desværre forekommer det, specielt med børnehjemsbørn. Det er en dødsynd, som man ad lovgivningens vej burde forhindre.

Men stort set mener jeg, at adoptionsnævnet handler efter de givne regler. Det er jo ingenlunde noget let hverv. Det er helt naturligt, at de adoptionssøgende, der ingen børn får, er utilfredse. Det er helt forståeligt og menneskeligt, og jeg føler bestemt med de mennesker, der inderligt ønsker et barn, men som af en eller anden årsag ikke kan få nogen. Det er bare et problem, vi ikke kan løse.

Når jeg ikke har nævnt de udenlandske børn, skyldes det ikke diskriminering, men problemerne er vel de samme med dem. Det er blot lidt mere usikkert, hvad antallet angår. Nogle siger, der er masser, andre siger, at der ikke er så mange. Jeg kan støtte hr. Bolvigs ønske om at få undersøgt, hvor mange børn der egentlig er ude i verden til bortadoption. Men alene de lange afstande kan jo for mange gøre det til en bekostelig affære. Dette samt de problemer, et udenlandsk barn kan give, kan måske nok volde visse betænkeligheder.

Blandt adoptionssøgende og de adoptionsforeninger, der formidler adoption, er der en kritik og utilfredshed med, at socialcentre ikke søger at ansætte mere erfarne og mere modne sagsbehandlere. Ofte er de, der besøger de adoptionssøgende i deres hjem for dér at danne sig et indtryk af dem, alt for unge og umodne, hvilket tydeligt ses af de begrundelser, de ofte fremfører for ansøgernes uegnethed. Som eksempel fra en konkret sag skal jeg lige nævne bl. a.: »Manden var den toneangivende: han rakte mig kaffekanden.« »Parret manglede fællesskab.« Begrundelsen var, at manden ikke kunne lide havearbejde, men det kunne konen godt.

Nu er det et enkelt og ikke særlig uddybet eksempel, men generelt må det anses for yderst påkrævet, at man ansætter mere kvali-

[Alice Hedegaard]

ficerede mennesker med en vis livserfaring til at behandle så følelseladete sager, som adoptionssager er. Selv om det vil være tid- og arbejdskrævende, burde man nok ved afslag til adoption uddybe afslaget mere end det ofte kortfattede brev, der sendes. Det var nok det ekstra arbejde værd at give disse mennesker en bedre forståelse for afslaget ved at lade et modent og erfarent menneske forklare dem det gennem en samtale.

Hvad angår ankemulighederne, må det siges at være uheldigt, at man i dag skal anke til adoptionsnævnet, som jo uvægerlig giver socialcentrene ret i deres begrundelser på afslag til adoption. Dette resulterer ofte i, at man klager til ombudsmanden, som herefter får et ekstra arbejdspress, og han kan jo kun tage stilling til, om centrets afgørelse er i overensstemmelse med reglerne. Stort set må man vist sige, at ordningen, før betænkning 3 trådte i kraft, hvor justitsministeriet var ankeinstansen, gav de adoptionssøgende større respekt og forståelse for den afgørelse, der kom fra justitsministeriet.

Det er et meget vanskeligt problem at løse tilfredsstillende, men jeg mener, at man bør pålægge socialcentrene, at de tager større hensyn til de adoptionssøgendes yderst følelsesmæssige situation. Dette inderligt at ønske sig et barn og så få den besked, at man ikke er fundet egnet som forældre, må være en hård dom. For egentlig er de vel alle lige så egnede som dem, der selv kan føde deres børn; de undgår altså bare at komme igennem forundersøgelserne. Men måske ville det hjælpe lidt på de adoptionssøgendes forståelse for problemet, hvis de gjorde sig de linjer klart, som allerede er citeret. Det er utvivlsomt, at adoption i dag må betragtes som et gode, adoptionssøgende ikke har krav på.

Wilhelm (VS):

Det er en både meget vigtig og meget vanskelig problemstilling, kristelig folkeparti rejser i forespørgslen, men det er mig ikke desto mindre svært, for ikke at sige umuligt, at se begrundelsen for eller formålet med denne forespørgsel.

Fru Inger Stilling Pedersen har ikke gjort det meget nemmere. Der er masser af konkrete punkter, der kan være diskutabile i denne sammenhæng, og vi har tidligere haft dem alle sammen oppe – det skal ikke forhindre

nogen i at tage dem op igen. Det kan være kriterierne for udvælgelse af adoptanter. Det kunne være ganske bestemte af disse kriterier: børnetallet, alderen, sygdomsforhold, ægtestand eller alle de andre ting, der er oppe. Det kunne også være den administrative praksis, der jo givetvis også eksisterer ud over de nedfældede kriterier. Det kunne være problemet med ventelisterne og måske med den rækkefølge, i hvilken man lod folk komme til efter deres placering på ventelisterne. Og det kunne være det meget store spørgsmål om, hvor stærk man skal være i sin begrænsning over for børn fra udlandet. Men det fremgår ikke på nogen måde, hvad det er, kristeligt folkeparti ønsker debatteret.

Det er så meget mere urimeligt at tage det op på denne måde, som der jo faktisk intet er sket, siden vi for ganske nylig havde problemet oppe. Jeg tænker på februar-konferencen i 1978 og de tidligere behandlinger af forskellige forslag. Ved februar-konferencen i 1978 kunne vi desværre ikke deltage, men vi har da holdt os orienteret om det.

Det eneste, der mig bekendt er sket siden, er, at vi er blevet orienteret om, hvad der kom ud af det, som man i februar 1978 lovede at adoptionsnævnet var ved at se på, nemlig spørgsmålet om de lange ventelister. Det er vi blevet orienteret om, så det skal jeg ikke udbrede mig om. Jeg vil kun som en generel bedømmelse sige, at jeg finder, at det, man dér har fundet frem til, forekommer os rimeligt, fornuftigt og hensynsfuldt. Det gælder altså den lange venteliste, specielt med hensyn til adoption af danske børn, som der tydeligvis kun er ca. 50 af om året. Der har været enorme problemer og mange urimeligheder i forbindelse med disse ventelister. De er desværre ikke afskaffet endnu, men den måde, man har søgt at gøre noget ved det på, forekommer mig som sagt både at være rimelig, fornuftig og hensynsfuld.

Det er klart, at et centralt spørgsmål, som også hr. Bolvig var inde på, og som andre har været det, er spørgsmålet, om der er børn nok til ansøgerne. Jeg tror også, at vi må indrømme, at kriterierne simpelt hen er afhængige af det spørgsmål. Man ville selvfølgelig ikke være nær så restriktiv i sine kriterier for adoptanter, hvis der var et enormt antal børn, som man skulle have anbragt og helst ved at finde adoptivforældre til dem. Så ville man naturligvis slække på en masse af

[Wilhelm]

de regler, man nu har stillet op, og derfor udspringer diskussionen om kriterierne i virkeligheden også af spørgsmålet om, hvor mange børn der overhovedet er, som skal anbringes ved adoption.

Det er også klart, at der ikke er ret mange herhjemme, og jeg vil igen sige lykkeligvis. Der er et halvt hundrede stykker om året, og det svarer til, at den ulykkeligt lange venteliste, der var, dækkede 20 år, en klar urimelighed, som man nu er begyndt at gøre noget ved på en fornuftig måde. Derfor bliver det spørgsmål ret centralt, som flere har været inde på: skal man være mindre restriktiv over for børn fra udlandet til adoption herhjemme?

Jeg ser også meget gerne, at justitsministeriet kommer med en lidt nærmere redegørelse for, hvilke muligheder der er, men jeg vil godt sige på forhånd, at vi ikke anser det umiddelbart for nogen fuldstændig oplagt sag, at man skal åbne på vid gab. Jeg har indtryk af, at man i meget stor udstrækning argumenterer for det synspunkt ikke ud fra børnenes tarv, men ud fra adoptantansøgerens ønsker. Det kan og det bør ikke være kriteriet. Jeg er ikke så sikker på, at en åbning for børn fra vidt fremmede kulturer til adoptionshjem i Danmark er den rigtigste løsning for disse børn. Men lad os se de nærmere vilkår for dette problem og få belyst nærmere, hvordan det ville tage sig ud i praksis at åbne noget mere. Nu har jeg på forhånd sagt, at kriteriet for os helt klart vil være, om det er i børnenes interesse og ikke – desværre, må man jo indrømme – om det kan tilgodese nogle voksne, som meget ønsker at adoptere et barn.

De kriterier, der eksisterer herhjemme foreløbig, og som selvfølgelig, som jeg har sagt, er meget præget af, at antallet af ansøgere er langt større end antallet af børn, der skal anbringes, er formelt meget vanskelige at sætte en finger på, så vidt jeg kan se. Der er nogle skønhedspletter, og dem diskuterede vi sidste år i forbindelse med det radikale forslag og kristeligt folkepartis forslag, om ægtestand osv., men ellers er det stort set meget rimelige kriterier. Jeg vil da ikke udelukke, men vil tværtimod sige, at erfaringen, når der skal foregå en sådan udvælgelse af folk, altid tilsiger, at der over de meget rimelige kriterier, som er nedfældet på papiret, og som man ikke kan sætte fingre på, foregår

også andre ting, og disse andre ting har en tendens til rent faktisk at betyde en diskrimination af folk, der er lidt anderledes. Det kan være folk, der afviger fra den aller-, alleryldneste middelmådighed, var jeg ved at sige, gennemsnit, mente jeg nærmest, efter sociale, kulturelle, politiske, ideologiske eller for den sags skyld religiøse målestokke. Det forekommer mig, at det i virkeligheden er sådanne ting, forespørgeren tumler med, når hun rejser disse problemer. Hvis det er det, det drejer sig om, synes jeg, vi skal se på de konkrete eksempler, men det egner denne debat i salen sig altså ikke til. Hvis der er konkrete eksempler på, at sagsbehandlere ud over de formaliserede og ret fornuftige kriterier, som vi alle sammen kan have lidt imod, men som det alligevel er vanskeligt at sætte fingre på, tager andre hensyn, som virker diskriminerende over for folk, der afviger en lille smule fra gennemsnittet socialt, kulturelt, politisk, ideologisk, religiøst, eller hvad det nu kunne være, så lad os få dem frem i retsudvalget eller på anden vis, men selvfølgelig ikke i en debat her i salen, og lad os få taget stilling til dem, sådan at det på en eller anden måde bliver præciseret, hvis et flertal er enige om det, at man ikke bør anlægge sådanne uvedkommende supplerende kriterier. Det er en anden sag, men det fremgår ikke; det er bare min fornemmelse, at det faktisk er noget i den retning, fru Inger Stilling Pedersen har i baghovedet, når hun nævner disse ting. Jeg synes, det er i orden at få det taget op også, men det er lige så klart, at det ikke egner sig til den debatform, der her er valgt. Hvis der er sådanne konkrete eksempler, er vi meget gerne med til at se på dem, og lad os gøre det i retsudvalget.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg har med stor interesse lyttet til denne debat. Af alle de indlæg, der har været, fremgår det klart, med hvilken omhu man følger spørgsmålet om adoption. Men det er forholdsvis få konkrete ting, som har været ført frem, og som har været stillet som spørgsmål til mig, og jeg skal kun svare på disse helt konkrete ting.

Der er for det første, fremført både af fru Inger Stilling Pedersen og af hr. Bolvig, spørgsmålet om adoptionsnævnets sammensætning. Det har jo været fremme før, og jeg

[Justitsministeren]

er ikke her rede til at give noget tilsagn om ændring af dette nævn. Men der er ikke noget, der udelukker, at man overvejer det endnu en gang.

Derimod må jeg sige lidt mere klart, at jeg må afvise den tanke, der også har været fremme før, om, at man, efter at sagen havde været behandlet igen i adoptionsnævnet, skulle kunne indklage den for justitsministeriet. Den blev afvist af min forgænger, og jeg vil indtage samme holdning; det sagde jeg også i mit svar på fru Inger Stilling Pedersens første indlæg. Jeg tror ikke, det er rigtigt, at vi i ministeriet, hvor vi ikke har sagskundskab på den måde, som man har i adoptionsnævnet, skulle kunne omgøre adoptionsnævnets afgørelser. Når man i øvrigt taler om eksperter indflydelse osv., vil jeg godt sige, at jeg tror, der er en så passende afbalancering mellem de forskellige grupper, som sidder i adoptionsnævnet, at jeg ikke kan se, vi kan finde frem til noget, som bedre sikrer, at det bliver en saglig behandling.

Fru Inger Stilling Pedersen udtrykte da nogen glæde over de lempelser, der var kommet, men alligevel synes jeg nok, at mange af de enkelte ting, der blev anført, var udtryk for en fornemmelse af, at der fortsat var en alt for stram administration. Men det er jo ikke muligt, det har flere ordførere også været inde på, når man arbejder ud fra sagsakter, som nogen måske kender og andre ikke kender, at drage konklusioner og generelt sige, at opbygningen af administrationen er forkert. Det er næsten umuligt at gå ind i sådan en debat. Jeg mener i hvert fald ikke, jeg kan gøre det.

Fru Mette Groes kommer så og fortæller, hvad jeg synes var meget nyttigt at få at vide, at det er en speciel sag, der ikke har været så vel behandlet, som den burde have været. Vi kan da alle beklage, hvis det er tilfældet, men ud fra dette at drage den slutning, at sådan er det i det store antal af tilfælde, og derfor er administrationen kritisabel, vil jeg, indtil jeg er helt anderledes orienteret, være mere end betænkelig ved.

Jeg skal ikke sige meget om hr. Pilgaard Andersens indlæg. Jeg noterede mig, at det blev sagt, at der var klare beviser for, at der er børn nok. Vi vil gerne have de beviser. Det er ikke bevis nok, at det i breve blot anføres, at der er børn. På den adoptionskonfe-

rence, der blev afholdt sidste forår, blev dette spørgsmål diskuteret, og jeg er klar over, at Tytte Botfeldt fra Terres des Hommes dér sagde, at der var børn nok. Men de andre formidlende organisationer giver ikke udtryk for den samme opfattelse. Jeg får nu at vide, at f. eks. Terres des Hommes, der har haft formidlingsret fra Bangladesh, meddeler, at i øjeblikket er der lukket for adoption af børn fra Bangladesh. Vi mener også at vide, at i løbet af kortere tid vil i hvert fald mindre børn ikke kunne adopteres fra Korea. Det er, ligesom vi taler lidt forbi hinanden, for jeg ville aldrig vove at påstå, at der ikke rundt i verden var mange nødlidende børn, men spørgsmålet er, om det er børn, som det pågældende land ønsker skal bortadopteret. Der kan være tale om religiøse forhold, og der kan være tale om politiske forhold.

Vi vil selvfølgelig fra ministeriets side, som fru Annelise Gotfredsen bad om, prøve at skaffe nogle oplysninger til retsudvalget om, fra hvilke lande man mener der er mulighed for at adoptere børn, men jeg tror nok, jeg må gøre opmærksom på, at det vel kun kan blive et øjebliksbillede. Det er jo ting, der ændrer sig også i takt med udviklingen i de pågældende lande. Men vi skal gerne forsøge.

Fru Mette Madsen sagde meget rigtigt, at det var ikke et år siden, at de ændrede regler trådte i kraft, og også andre ordførere var inde på dette. Hvor mange ankesager har der f. eks. været, og var det ikke rimeligere, at man fik noget mere materiale, inden man ligesom fældede dommen over den nyordning, der blev gennemført efter adoptionskonferencen?

Vi skal meget gerne fra ministeriets side tilstille retsudvalget de oplysninger, vi har om nævnets behandling af sager og også om, som også andre har været inde på, hvorvidt nævnet ændrer samrådenes afgørelser.

Jeg takker fru Mimi Jakobsen for tillidserklæringen. Jeg er enig i, at der i enhver afgørelse, der er svær, indgår en personlig vurdering, men da er det altså, man ligesom har prøvet også ved sammensætningen af disse udvalg, hvor det er forskellige faggrupper, der mødes, at tilstræbe så stor en objektivitet som mulig. Men det ville vist være lovlig naivt, hvis man benægtede, at et personligt skøn også kunne spille ind. Det er ikke, fordi

[Justitsministeren]

jeg ønsker, det skal gøre det, men jeg synes, vi skal være realistiske her.

At sagsbehandlerne skal være både taktfulde og forstående, er vi vist helt enige om, og er der sket fejl, er det beklageligt, men jeg kan altså ikke tilslutte mig en så generel vurdering som den, der er kommet fra visse sider.

Jeg takker også fru Lilli Gyldenkilde og fru Tove Jørgensen for det, de har sagt om min redegørelse her i dag.

Så blev jeg spurgt af hr. Bolvig, om ikke adoptionsnævnet i højere grad havde en forpligtelse til at informere samrådene om den praksis, som foregår i adoptionsnævnet, så vi kunne få en ensartet praksis ud over landet. Jeg kan oplyse, at det sker ved udsendelse af meddelelser om de afgørelser, som nævnet træffer i ankesager, og som man mener har almindelig interesse, og man holder endvidere hvert år landsmøder med alle samråd og socialudvalg.

Jeg tror, at det i store træk var de spørgsmål, der direkte blev stillet til mig.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for de indlæg, der er kommet, og jeg skal kommentere nogle af de ting, der er kommet frem.

Jeg vil sige, at når jeg har valgt denne form at få sagen hernet i salen, var det både for at høre de forskellige partiers syn på reglerne for måske derudfra at kunne vurdere, hvilke initiativer der skulle tages, og fordi jeg mener, at man skylder offentligheden at få indblik i noget af det, der foregår. Hvis det hele foregår bag lukkede døre, har man jo ikke rigtig nogen chance for at blive informeret. Jeg erkender, at selvfølgelig kan vi tage spørgsmålet op i retsudvalget, og det er da også min agt. Jeg håber, at vi fortsat kan arbejde med det dér, og jeg vil også gerne tale med de forskellige ordførere for at se, om vi i fællesskab kan finde ud af, om der skal gøres et eller andet. Dette er slet ikke ment som noget, skal vi sige partipolitisk, og det er også nok skinnet igennem, at det simpelt hen er noget, som jeg virkelig føler mig meget engageret i.

Jeg vil straks sige, at der er ikke tale om én sag, og jeg vil også sige, at man har tillagt mig noget, som jeg ikke har sagt. Jeg prøvede netop at understrege, at jeg ikke ville ge-

neralisere. De ting, jeg kom med, var taget fra de specielle sager, jeg har beskæftiget mig med, og det betyder selvfølgelig ikke, at alle er sådan, hvilket nogle prøvede på at sige at jeg havde sagt.

Men da det drejer sig om mange henvendelser – der er dage, hvor der kommer to henvendelser, og det er mange i forhold til, at det er et lille område – og det i mange af henvendelserne er noget af det samme, der går igen, synes jeg, det er rimeligt, at vi får diskuteret og belyst tingene og også hører, hvordan de forskellige partier ser på det.

Jeg kunne måske, hvis jeg havde haft tid til at lave en ordførertale tre dage i forvejen, have delt den ud, så der kunne debatteres ud fra den, men jeg er lige så interesseret i at høre, hvilke ting andre måske har fundet ud af skulle være anderledes, og hvor tilfreds man egentlig er med det hele.

Jeg skal prøve at kommentere lidt af det, der er sagt. Jeg mener ikke, at politikerne skal være adoptionsnævn, det kan ikke være rimeligt, men vi har ansvaret for loven, for rammerne, og hvis der er noget galt, må vi prøve at se, om der er noget, der skal ændres. Det er ministerens ansvar at føre loven ud i livet. Man har altså valgt at have et adoptionsnævn som øverste myndighed, og det, man så kan diskutere, er, om det er rimeligt – jeg har ikke sagt, at det ikke skal være der, slet ikke – at det er det samme nævn, der giver reglerne, som også skal tage imod klagerne. Jeg mener, at man skylder de mennesker, som føler, at der er noget forkert, at de har en eller anden mulighed for at gå videre med sagen. Så kan ministeren selvfølgelig sige, at embedsmændene eller ministeren ikke har mere indsigt i sagerne. Jeg mener heller ikke, at ministeren skal sidde og vurdere i hvert tilfælde, om der nu er dømt rigtigt, men måske prøve sammen med andre at se på, om der kan være rimelighed i den fremførte klage. Jeg kan ikke sige lige præcis, hvordan det skal gøres. Jeg mener bare, det er et problem, og at vi må se på, om der er nogen mulighed for at gøre noget her.

Så er der nogle, der mener, at man ikke kan føre sådan en debat ned i salen, fordi der er mange private ting i den. Jeg er næsten ikke kommet frem med nogen af disse meget, meget private ting, som jeg har kendskab til. Jeg har omtalt nogle ganske få meget generelle ting, som er gået igen i mange

[Inger Stilling Pedersen]

af sagerne. Jeg mener heller ikke, at vi skal stå her og tale om enkeltpersoner. Nu er det jo rigtigt, at der var en enkelt sag, som drejede sig om to børn, og den er der nogle også her i salen, der har kendskab til. Men i alle de andre tilfælde er jeg ved at læse disse journaler ligesom kommet til den konklusion, at der her er noget, som går igen. Jeg mener, det viser sig, at i mange af de sager, som jeg har fået kendskab til – det er selvfølgelig et begrænset antal – har der været tale om såkaldt jævne mennesker, ofte fra et arbejdsmiljø, som føler, at de er kommet i klemme. Jeg skal ikke sige, om de er egnede eller ej. Jeg diskuterer aldrig med nogen, der henvender sig til mig, om de er egnede eller ej, for det ved jeg intet om. Jeg prøver at se på sagen og se, om der måske kan være tale om, at der er foregået nogle urimeligheder. Men om de skal have et barn eller ej, tilkommer det ikke mig at afgøre, og det blander jeg mig slet ikke i. Det er ikke min opgave. Det vil jeg gerne slå fast.

Men jeg føler virkelig, at der er tilfælde, hvor man kan sige, at der er handlet forkert, og jeg forstår, at de mennesker føler, at de ingen vegne kommer. Måske føler de, at de på grund af deres sociale, skal vi sige position i samfundet ikke er gode nok. Derfor har jeg spurgt: hvad vil det sige at give barnet gode kår? Er det altid topgode økonomiske kår? Burde man ikke i højere grad tage i betragtning, om de menneskeligt er sådan, at et adoptivbarn ville få det godt dér?

Jeg er ganske enig med fru Tove Jørgensen i, at vi skal arbejde for, at der ingen adoptivbørn er. Det må være målet, men så længe der er børn, der har behov for at komme i et hjem, må vi også sørge for at give disse børn så gode muligheder som overhovedet muligt, og her mener jeg ikke, at man ensidigt kan se på de ting, som er fremhævet i betænkningen. Jeg er sådan set uenig – det er sagt indtil flere gange – i den konklusion, som drages ud fra betænkningen, at når bare de og de ting er i orden, er de og de absolut velegnede. Der kunne godt være mange andre menneskelige egenskaber, som måske skulle tælle med, dette med varme og kærlighed, som barnet efter min mening trænger meget hårdt til.

Så vil jeg lige kommentere det med uddannelsen. Jeg spurgte ministeren: har disse mennesker den rigtige uddannelse? Dermed

mener jeg ikke en høj uddannelse. Jeg mener: hvor meget menneskekundskab indgår der i deres uddannelse, hvor megen forståelse af forskellige persongrupper herhjemme? Nu tænker jeg også på andre sociale sager. Har man virkelig en forståelse af, at det her drejer sig om mennesker, der måske af forskellige årsager kan være særlig fintfølede, hvorfor man må udvise megen forståelse for dem? Det er fremhævet i betænkningen, at disse ting skal med, og det er jeg altså enig i.

Jeg mener virkelig, at vi kan sætte et spørgsmålstejn ved, om vi er ved at få en overklasse af embedsmænd, der skal bestemme, og jeg vil gerne lige slutte med at sige, at indenrigsministeren i den forrige regering gik rundt til offentlige kontorer for at finde ud af, hvordan man egentlig behandlede folk, og så vidt jeg husker, var han ikke særlig tilfreds med det, han kom ud for dér. Jeg har ikke sagt det generelt. Jeg har sat et stort spørgsmålstejn ved det og mener, det er noget, vi måske skal se på og være vågne over for.

Ellers vil jeg sige tak for den interesse, der trods alt har været for dette vigtige emne.

Pilgaard Andersen (FP):

Først vil jeg da gerne sige, at det er tilfredsstillende, at vi har fået denne forespørgsel i salen. Det er jo blevet sagt fra flere sider, at dette problem kunne vi lige så godt have ordnet i en rundbordsamtale eller i retsudvalget. Det er da klart, at der er mange, der ønsker, at det skulle have været ordnet bag lukkede døre, for det er et meget ømtåligt problem at arbejde med. Jeg forstår udmærket, at der er nogle, der ikke ønsker at komme frem i rampelyset med disse ting. Jeg synes nok, at debatten har afspejlet, at der har været nogle ting, som de helst ligesom vil gå udenom, de taler om, at der ingen problemer er her.

Jeg må sige, at ministerens redegørelse var, synes jeg, noget tynd. Jeg havde forventet, at vi havde fået nogle synspunkter frem. Den bakkede faktisk totalt betænkning III op og uden at prøve at kigge på de sager, der har været i den mellemliggende tid, og på den utilfredshed, der har været med betænkning III. Der var ikke antydning af kritik af nogen art. Jeg havde forventet, at der havde været en eller anden åbning og i hvert

[Pilgaard Andersen]

fald en erkendelse af, at nogle af de ting, der står i betænkning III, burde have været rettet.

Så er der igen påstanden om, at der er børn nok. Jeg vil gerne overrække ministeren mine breve. Deri står nemlig nogle adresser, både i Bangladesh og i forskellige andre lande, som man kan skrive til for at få de fornødne oplysninger. Derved mener jeg, vi kan få undersøgt, om påstande om, at der er børn nok, er rigtige.

Jeg vil sige til hr. Bolvig, at jeg meget gerne vil støtte forslaget om, at der bliver nedsat et udvalg, der skal undersøge, om der er børn nok. Jeg mener, det er meget vigtigt. Men jeg vil samtidig sige, at jeg ønsker, at dette udvalg ikke skal være embedsmandsstyret. Jeg mener, at nogle af interesseorganisationerne bør være repræsenteret i dette udvalg. Jeg vil gerne henstille til justitsministeren at overveje at nedsætte dette udvalg og dermed prøve at få nogle af de fremsatte påstande ryddet af vejen, hvis de ikke er rigtige. Jeg er overbevist om, det er rigtigt, at der er børn nok.

Samtidig vil jeg gerne afæske justitsministeren et svar på, om ikke det er rimeligt, at de børn, der er til adoption, fortrinsvis skal adopteres til barnløse ægtepar, som er godkendt. Jeg mener, det er rimeligt, at vi tilgodeser disse familier, men jeg må erkende, at jeg op til flere gange har set, at familier, hvor der er biologiske børn, bliver tilgodeset.

Et andet problem, som også er blevet rejst, drejer sig om den sortering, der foregår, og om den socialrådgiver, der bliver sendt ud til afhøring af adoptanterne. Jeg har været vidne til, at der er socialrådgivere, der er kommet tilbage til socialudvalget og har nævnt noget om de økonomiske forhold, at adoptanterne har betalt så og så meget i skat, at de havde en landbrugsejendom, der havde en eller anden værdi, og en besætning, der var så og så stor. Jeg var rystet, da jeg hørte, at det var hendes måde at kvalificere disse forældre på. Hvad med arbejdsmand Petersen, der bor på 7. sal? Skal han ikke have nøjagtig samme chance for at adoptere børn? Jeg mener nok, at det er et område, vi bør se på. Jeg mener, det er helt relevant, at vi får det undersøgt.

Jeg må til slut sige, at jeg er modstander af den enorme undersøgelse, der skal foregå, for at man kan blive godkendt til adoptanter.

Vi drømmer vel ikke om at begynde at undersøge familier, der har indgået ægteskab. Og skulle der være et enkelt barn, der ulkeligtvis skulle få nogle problemer, mener jeg, at vi i samfundet har en social sikring, der er bygget sådan op, at det også kan løse de problemer. Det er i meget, meget få tilfælde, at det vil være nødvendigt.

Jeg har med denne debat gerne villet være med til at åbne for noget, men der er i hvert fald ikke endnu kommet nogen åbning nogen steder. Jeg håber, det kan lykkes endnu.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne svare hr. Pilgaard Andersen på det, han påduttede os, der mente, at det havde været fornuftigt at starte med en rundbordssamtale om disse ting, for der blev lagt i det fra hr. Pilgaard Andersens side, at det var, fordi vi så ville skøjte let hen over problemerne, at vi i virkeligheden ikke ønskede at gøre noget ved dem.

Jeg tror nok, at jeg begyndte med at sige det før, ellers vil jeg gerne sige det nu, at vi, der står her i dag og debatterer adoption, nok alle sammen har den største medfølelse med de ægtepar, hvis højeste ønske er at få børn og derfor, hvis det ikke lykkes for dem selv, ønsker at få et adoptivbarn. Vi har også det største ønske om, at de så, når de henvender sig til myndighederne, får en hensynsfuld behandling. Men man kan ikke undgå, når man skal undersøge, om et hjem er egnet, at stille nogle spørgsmål, som går meget nær på det, vi kalder vores privatliv, og når jeg gerne ville, at vi skulle starte, som hr. Pilgaard Andersen kalder det, bag lukkede døre, er det, fordi der også, som det fremgår af betænkningen, skal stilles ret nærgående spørgsmål om folks intime liv. Jeg mener også, det må spille en meget stor rolle, når man skal vurdere et hjem, om de to mennesker, der skal være forældre til et fremmed barn, har det godt og varmt med hinanden.

Der er mange spørgsmål, man ikke kan undgå, men dem kan vi jo ikke drøfte i enkeltheder her i salen ud fra de journaler, som fru Inger Stilling Pedersen henviste til at hun havde modtaget. Jeg vil gerne stadig væk foreslå, at vi sætter os sammen og snakker om de konkrete eksempler og derudfra drager nogle generelle linjer, som vi så kan lægge frem i retsudvalget.

[Mette Madsen]

Jeg vil også gerne sige et par ord om, at eksperter altid skulle være følelseskolde. Det var det indtryk, man fik både af fru Inger Stilling Pedersens første indlæg og også af det, hr. Pilgaard Andersen sagde. Hvad ved vi dog om det? Hvordan tør vi sige, at ankenævnets medlemmer, at amtssamrådernes medlemmer, ikke også kan være varmhjertede mennesker? Er en socialrådgiver, en jurist eller en læge på forhånd rubriceret i en bås som værende uden følelser? Jeg tror nok, at man kunne finde, hvis man gav sig til at undersøge det nøjere, mellem de mennesker, der vurderer disse situationer både i samrådene og i nævnet, folk, der har haft disse problemer meget nært inde på livet. Vi ved ikke noget om det. Det behøver vi heller ikke at vide. Vi skal bare ikke på forhånd gå ud fra, at de ikke har det. Måske har de selv adopteret eller har i den nærmeste familie en adoptionssag. Ved vi, om de ikke selv har været i den situation, at de skulle bortadoptere et barn engang? Lad os prøve at vende det hele rundt og sige: hvis en i vores nærmeste familie eller vi selv stod i den situation at skulle bortadoptere et barn, hvilke undersøgelser ville vi så ønske, og hvilke betingelser ville vi stille til det hjem, der skulle tage imod det lille barn, vi stod så nær?

Så er der alt det, der har været fremført om, at der er børn nok, og derfor er jeg glad for, at justitsministeren i dag har lovet at prøve at give os et øjebliksbillede over, hvordan situationen er. Den svinger jo også. Jeg ved, at Korea har haft lukket, har haft lukket op og har haft lukket igen. Lad os få at vide, hvor mange ansøgninger der er i øjeblikket, og hvor mange børn der vitterlig er.

Jeg vil gerne i den forbindelse gøre opmærksom på en gruppe, som vi måske overser i det daglige, den gruppe, vi har her i landet, og som vi kalder de glemte børn. Det har vi behandlet i retsudvalget for ikke så forfærdelig længe siden, og da fandt vi ud af, at der stadig væk er en gruppe af glemte børn. Den er heldigvis ikke så stor, som den har været, men der er stadig væk glemte børn, børn, som forældrene måske gerne ønskede bortadopteret, men som det på grund af disse børns større eller mindre handicap har været svært at finde hjem til. Jeg synes, at vi i dag lige så stilfærdigt her ved slutningen af debatten skulle gøre opmærksom på, at der findes disse danske handicappede

børn. Måske kunne man ved at gøre opmærksom på dem finde danske hjem, der kunne åbne sig for de danske handicappede børn.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg bliver nødt til at bede om en kort bemærkning, da der bliver tillagt mig noget, som jeg aldrig nogen sinde har sagt. Jeg sagde i min indledning, at eksperterne kunne man ikke undvære, og at der intet forkert var i det. Jeg ønskede bare, at der også skulle andre med i vurderingen. Jeg har ikke sagt noget om, at de er følelseskolde. Selvfølgelig er eksperterne mennesker som alle andre, det er klart, men man kommer let til ligesom at ville dyrke eliten, fordi man selvfølgelig i sine bestræbelser ud fra de bedste motiver prøver at lægge niveauet meget højt. Det er der ikke noget forkert i, men der bør også være plads til, at den mere almindelige jævne ansøgers synspunkter kommer frem. Det er sådan set det eneste, jeg har sagt.

Så vil jeg også gerne kommentere de glemte børn. Det er vigtigt, men der er også mange, som egentlig ønsker sig et handicappet barn, der får afslag.

Bolvig (RV):

Jeg vil også gerne takke ministeren for imødekommenhed. Ministeren lovede at ville sende noget materiale til retsudvalget. Nu ved jeg ikke, om der deri lå et løfte om at ville foretage en virkelig tilbundsgående undersøgelse af spørgsmålet om, hvorvidt der er børn nok, for en sådan tilbundsgående undersøgelse er meget omfattende, og den dækkes i hvert tilfælde ikke af en forespørgsel til de tre formidlende organisationer. Der må også drages erfaringer fra udlandet, f. eks. fra Sverige og Holland, ind i billedet. Vi må nok også rejse spørgsmålet om vores praksis, altså u-landenes opfattelse af vores praksis, der efter min mening er præget af de krav, vi stiller om børnenes baggrund, f. eks. tidligere sygdom osv. osv., krav, som er naturlige og kan forekomme naturlige i et land som Danmark, men bestemt ikke i mange lande i Asien. Denne praksis kan være en af årsagerne til, at en række af disse lande foretrækker at adoptere til andre lande og være i samarbejde med andre lande end lige netop

[Bolvig]

Danmark. Det kan være ydmygende for et land at skulle tilbyde et barn til en ukendt familie, og det er de vilkår, vi byder de lande, hvorfra vi adopterer børn.

Jeg mener også, at man i en sådan undersøgelse bør overveje det, jeg var inde på i mit første indlæg om de såkaldte § 2-adoptioner, så der er mange ting, der skal ind i en sådan undersøgelse. Den er ret omfattende. Jeg ved, den vil tage tid, men jeg vil være meget glad for, om ministeren vil bruge sin indflydelse til, at vi fik dette spørgsmål virkelig belyst og opklaret, således at en kommende debat om adoption kunne foregå på baggrund af en omfattende viden med hensyn til antallet af børn, der er til rådighed for adoption.

Jeg vil også gerne lige spørge ministeren – jeg tror ikke, ministeren svarede på det – om ikke det var rigtigt, at man så på spørgsmålet om sagsbehandlerens kompetence og informationspligt.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hvis jeg husker rigtigt, lovede jeg at komme med nogle oplysninger til retsudvalget. Jeg har ikke på forhånd givet tilslutning til en undersøgelse som den, hr. Bolvig her skitserer. Det vil jeg have lov til at overveje nærmere.

Jeg vil også, hvis der skal være lidt mening i det, have lidt mere detaljerede oplysninger, inden jeg kan tale om sagsbehandlerens kompetence og informationspligt.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg må beklage, at vi ikke kunne få noget svar fra justitsministeren om, hvordan hun ser på, at vi tilgodeser de barnløse ægteskaber, men det kunne altså ikke lade sig gøre. Der er en lang række andre problemer, som vi godt kunne tænke os at tale med justitsministeren om, men dem ønsker hun ikke at kommentere. Det må man kun beklage.

Fru Mette Madsen begynder at komme ind på nogle menneskelige problemer, og jeg er enig i, at det ikke er særlig rart ligesom officielt at fremkomme med de ting fra talerstolen. Jeg mener bare, det er vigtigt, for jeg ved godt, hvad de udvalgsbehandlinger, vi har her i huset, munder ud i, jeg ved godt, at vi ikke får særlig meget ud af det. Det er kun

beklageligt, og derfor synes jeg, det er meget relevant, at vi får sagen herind i salen.

Der var også spørgsmålet, om ikke vi skulle prøve at give flere private organisationer lov til at formidle. Jeg ved, at Tytte Botfeldt er meget interesseret i at få udvidet sine muligheder for at få børn her til landet. Jeg ved også, at hun har omkring 10 handicappede børn, der mangles adoptivforældre til. Det er uforståeligt, at man ikke har løst de problemer. Det er nogle tal, jeg har fået i går. Jeg mener, det er mærkværdigt, at vi er i den situation, at der er familier, der ønsker et barn, men ikke kan få det, når der er børn til rådighed. Og det er der bevisligt.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Pilgaard Andersen ville her i salen under en debat afkræve mig en udtalelse om, hvorvidt man eventuelt skulle ændre en gældende praksis. Hr. Pilgaard Andersen har en bestemt opfattelse. Jeg synes, det ville være meget uklogt. Det er mennesker, vi taler om, og vi har vel set nogle gange, hvad der kan ske af ulykker, hvis der vækkes forventninger eller gives løfter, som der ved en nærmere undersøgelse ikke har været baggrund for.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Melchior):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Erhvervsudvalget (1/2 79):

Udtræder: Alfred Hansen
Nyt medlem: Ib Christensen

Finansudvalget (1/2 79):

Udtræder: Hjortlund Christensen
Nyt medlem: Flygaard

Valutaudvalget (1/2 79):

Udtræder: Hjortlund Christensen
Nyt medlem: Flygaard

Folketingets næste møde afholdes fredag den 2. februar 1979 kl. 11.00.

Angående dagsordenen henviste fjerde næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.32
